

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólét petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, április 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Gőzerővel.
- A válságos helyzet.
- Inasévek az uralkodáshoz.
- Tizennégy millió koronás örökségi pör.
- Gyermeknap Budapesten.
- Zepelin újabb felszállása.
- A forrongó Szerbia.
- Tolvaj háziúr.
- A harmadik aradi gyorsvonat.
- Milliók birtokvásárlás Aradmegyében.
- Repülőgépen Aradtól — Budapestig.
- A gavallér öngyilkossága.
- Kondor Ernő, a primás.
- Ultimátum Szendreynek.

A lengyelek Aradmegyében.

Arad, április 1.

Az aradmegyei erdőségekre szemmet vetett a lengyel arisztokrácia. Rövid idő alatt a harmadik lengyel mágnás jön közénk, hogy uradalmat vegyen s annak kihasználására ipar-gazdaságot szervezzon. A szlatinai uradalmat megvették Potoczki gróf-nak, a galíciai helytartónak örökösei; a petrési birtokot Zoltovski Kázmér és Szaniszló grófok; s most ugyanily járatban van itt Lubomirszky herceg, lemergi birtokos s az osztrák képviselőház tagja. Természetesen arról szó sincs, mintha itt akarnának megtele-pülni. Csupán a jó üzlet, a kedvező vállalkozás kedvéért rándulnak a ro-ton magyar nemzet földjére.

A híres lengyel főnemesség utódai egész új oldalról látszanak meg. Mi-

után őseik elpolitizáltak egy országot, agyonobstruáltak az önállóságot és a szabadságot: ők hagyják a közügye- ket és a meggazdagodás, az okos üz- letszerzés felé néznek. Ausztriának ők a loyaltásban előljáró, kormányhü pártját jelentik — s ezen túl nem bolygatják a politikát. Ehelyett, amint látszik, derűre-borura vállalkoznak s amint látszik, Lubomirszky hercegnek, amikor egy kedvező vételről van szó, nem derogál személyesen idejönni, Feinkuchen Hermannal, az aradme- gyei erdőüzleti körök ismert ortodox emberével naphosszat tárgyalni és ceruzával tarifákat és egyebeket szá- mitani.

Vajjon Magyarországnak is tönkre kellene menni, magát szétaraboltni, hogy a mágnásaiban ennyi életreva- lóság, ennyi vállalkozó kedv verjen gyökeret. A mi mágnásaink is ki- mennek a külföldre, de nem pénzt szerezni, hanem szórni. A maguk birtokát is többnyire bérbeadják, vagy tisztartókkal, jószágkormányzókkal kezelteik. Arról, hogy az uradalmat új befektetésekkel tegyék értékesebbé, azokon ipartelepeket létesítsenek, vál- lalatokat szervezzonak, nem engedi őket gondolkodni a méltóságuk. Pe- dig — ezt legalább kétezerszer meg- irták, — a főuraknak, a nagybirtoko- soknak legjobban állana módjukban a szegényes magyar gyáripárt gya- rapítani, s ha ők vagyonuk egy ró- szét erre szánják, nem kellene a külföldi vállalkozókra lesni, akik vé- gül is a haszon nagyobb részét ki-

viszik az országból. Igaz, ehhez kel- lene talán egy-két utazás, ha nem is olyan hosszú, mint Krakótól Aradig, kellene egy-két tárgyalás, ha nem is okvetlen olyan ortodox emberekkel, mint Feinkuchen, s a szak-ügyekben való tájékozottság, ha nem is olyan nagy, mint a minővel Lubomirszky herceg a vele érintkezőket meglepte. Mindez a mi arisztokráciánk előtt nem kedves dolog; ők beérik azzal, hogy a társadalomban és a politikában most ők az elsők és hogy most vé- letlenül minden úgy történik, a hogy ők akarják.

Nekünk mindenesetre örvendetes az is, ha a parlagon heverő, vagy eléggé ki nem használt gazdaságok eleven kezekbe jutnak, azokon ipar- vasutak, fűrésztelepek, fafeldolgozók lesznek, s ez által a megyének több embere jut jobb foglalkozáshoz, s a forgalom megnövekedik. De a lengyel grófok mégis idegenek, s a nemzeti vagyonnak egy része külföldi kézre jut. Csudálni való, hogy Darányi Ig- nác földmívelési miniszternek, aki a Tátránál horribilis állami pénzeket fordít arra, hogy magyar javak kül- földi kézre ne kerüljenek, vagy attól visszaszereztesse, az idegeneknek ezt a feltűnő birtokszerzést nem ve- szí észre. Pedig egy vármegyében a harmadik eset: ezt a jelenséget szór- ványosnak és véletlennek alig lehet nevezni. S amíg a Tátrában csak ter- mészeti szépségeket mentenek meg, itt milliókat érő erdőket szerez meg a külföld, s viszi ki annak hasznát,

Apa háboruba megy.

Irta: Széptelky Endre.

Riasztó hír verte föl a csendes kis falu nyugalmát: Itt a háború! Viszik az embereket katonának! A háború réme végig suhant a bo- gárhátú házikók fölött és megremegtette a bent- lakók szívét. Az embereknek elállott a szive- verése, hiszen mindenkinek van valakije, akit félt, — akinek az életéért aggódik, urnak- parasztnak egyaránt s a megdöbbentő hír szárnyesapásán egy pillanatra leomlottak a tár- sadalmi korlátok, talán még a személyes tor- zsalkodások kiesinyes lángja is elenyészett, csak ember állott az emberrel szemben, a gyöngye, tehetetlen ember, aki elszörnyedve látja, hogy a buta véletlen miként huzza keresztül minden számítását.

Siri némaság lett urrá a kis falu fölött. Az ajkak helyett jóformán csak a szemek be- széltek s a szemek beszéde néha rettenetes. Amikor kihal a szemekből az értelem sugára s az örület testvére: a kétségbeesés révedezik bennük.

Halvány arcú asszonyok imbolyognak az utcákon s ha összetalálkoznak, jóformán csak a könnyeik beszélnek.

- A te urad is?
- Az enyém is.

Ifedt arcú gyermekek rejtelmes suttogással ujságozzák egymásnak:

— Apa háboruba megy . . . Apa hábo- ruba megy, — sivit bele a rettenetes szó az asszony szívébe. És nincs senki, akinek egy bátorító szava volna hozzá.

Az apa pedig ott ül az asztalnál és két- ségbeesetten olvassa az eléje terített katonai behívót. A fekete betűk kegyetlen gúnyjal merednek a meggyötört ember arcába, mintha csak azt mondanák neki: Hiába tépelődsz, hiába kinzod magad, nincs itt menekvés — menni kell!

Az asszony előbb érti meg a rideg valósá- got, talán nem is annyira az esze, mint inkább az aggódó szive sugja meg neki. Gondolat nél- kül támolyog le s föl a szobában, mintha ke- resne valamit, talán egy kis megnyugvást, egy csöppnyi bizonyosságot s hogy nem ta- lálja: fuldokló zokogással rogy le a megve- tetlen ágyra és betemeti arcát a gyűrött párnákba.

Óregapa, aki máskor olyan szépen kigon- dolt történeteket tudott regélni a saját vitézi ko- rából, izgatottan szortyogtatja a kurtaszaru esereppipáját, érzi, hogy valamit mondania kellene, de csak sehogysem jó szó az ajkára. Csak szivja, szivja a pipát erősen s közben meg-megdörzsöli a szemét, mintha a dohány füstje bántaná, pedig a pipa nem ég, régen nem ég. Óreganya csendesen húzódik öreg-

apa mellé s áhítatosan tekint az ég felé, mintha az jutott volna az eszébe, milyen jó, hogy nekik nem kellett ilyen nehéz perceket átélni. És szorosan hozzásimul öregapához.

— Mi lesz velünk? Teremtő Isten! Mi lesz velünk? — jajveszékél az asszony, kezét tör- delve s a gyermekek, akik eddig szivszorongva húzódtak meg valamelyik zugban, riadtan se- reglenek anyjuk köré. De nincs, aki törődjék velük, nincs, aki eloszlassa félelmüket s a gye- rekek csendes szepegéssel áztatják könnyekkel az anyjuk ruháját.

A férfi lehajtja fejét, nem mer az asszonyra nézni. És nem mer a gyermekeire sem, ne- hogy valami örütségre ragadtassa magát. Csak lehajtja a fejét, hogy ne lássák a szemé- ből a lelke megrendülését, nehogy még jobban elfogja őket a kétségbeesés. Csak titokban fojtogatja a torkát a nehéz kérdés: Ki gondos- kodik ezekről, ha nekem el kell mennem? Ki védelmezi őket veszedelemben? Ki vigasz- talja bánatukban?

Valami kibugygyan a kemény férfi szemé- ből s forró barázdát szántva, gördül végig az arcán, hogy elveszen a bajusz szálai között. A férfi sietve törli le arcáról az áruló könnyesepp nyomát, nehogy a többiek észrevegyék. S ma- gába fojtva sóhajtását, gyöngéden simogatja meg az apróságok fejét, biztatva őket, hogy ne féljenek, Isten nem engedi apát elveszni, csak ők legyenek jók és imádkozzanak érte!

nyereségét. Ha így folytatódik, akkor a hatalmak közbelépése nélkül, forradalom nélkül megtörténik Magyarország fölosztása: a franciák kapják a hányáit, a lengyelek az erdőit, az angolok a gyárait, s az osztrákok a földjeit. Magyarországnak nem marad egyéb, mint a jelszavak, amelyek eddig az iparpártolás és a nemzeti vagyonmentés egyedüli eszközei voltak.

+

Gőzerővel.

A főrendiház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, április 1

Tízre jelezték a főrendiház ülését, de fél-tizenegy is lett, mire tíz-husz ember összeverődött. A megjelentek legnagyobb része főpap, ami érthető, mert napirenden volt a katolikus lelkészek kongruájáról szóló törvényjavaslat is.

Persze nem ennek tárgyalásával kezdődött az ülés, melyen Desseffy Aurél gróf elnökölt. Egy esomó elnöki előterjesztés után az új főrendeket igazolták és mentelmi ügyeket dáraltak le valóságos gőzerővel. Ledarálták a képviselőház által elfogadott vicinális vasuti törvényjavaslatokat is. Zselénszky Róbert nem volt jelen, s így nem volt senki, aki ellenük felszólaljon. Elfogadták tehát a következő törvényjavaslatokat:

(A vicinálisok.)

A nagyszében—szentágotai h. é. vasut engedélyezése és a segesvár—szentágotai h. é. vasutal való egyesítéséről,

a kerepes—gödöllői h. é. vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatok és

a kislva—óradnai h. é. gőzmozdony vasut,

a homonna—rakesányi h. é. vasut engedélyezéséről,

a vácz—budapest—gödöllői h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló kereskedelmi miniszteri jelentésekre hozott képviselőházi határozatok,

a hőlak—trencséntepliczi h. é. villamos vasut engedélyezése tárgyában a kereskedelmi miniszter jelentésére hozott képviselőházi határozat.

A pozsony—országhatárszéli h. é. villamos vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslat.

Öregapó is megszólal.

— An is voltam háboruban, nem is egy csatában, mégis itt vagyok. Igaz, hogy azóta nagyot fordult a világ, most már a háboru is másként járja. De azért csak Isten kezében volt az életünk akkor is.

Előszedik a barna kenyereket, hogy még egyszer együtt ennének. Nem tudhatni: ülnek-e még valaha egy asztalnál? Ma még van kenyér, de lesz-e másik, ha ez elfogy? S ha lesz is, hogyan fog az izleni az asszonyoknak, aki sohasem tudhatja, hogy mikor hozzák a férje halálának hírére? Vagy, ami még rosszabb: mikor szállítják vissza hozzá az ő édes, erős urat csonkán, bénán, jó magával tehetetlenül?

A férfi megembereli magát. Leszel egy darabka kenyereket a gyermekeknek. Ő maga is hozzá fogna biztatásképpen, de az a kenyér ma olyan furesa, alig bírja lecsusztatni a torkán. Aztán készülödni kezd. A szomszédokból utra kész férfiak verődnek össze, akiket szintén behívtak. Nagy csapat siró asszony követi őket. A férfi magára hányja az előszedett ruhadarabokat s amíg ő öltözködik, addig a gyermekek gyűlöletteljes pillantásokat vetnek a behívó-cédulára, amely megfosztja őket az édesapától, öreganya pedig odatípe az almáriomhoz, amelynek tetején üvegburra alatt áll a Boldogasszony szobra s szentelt gyertyát szedve elő, meggyújtja a kép előtt. Elesukló, remegő hangon kezd bele a könyörgésbe: Miatyánk! Ki vagy a menyekben...

(A kongrua.)

Vita csak a katolikus lelkészek fizetés kiégésítéséről szóló törvényjavaslatnál volt.

Várossy Gyula kalocsai érsek köszönetet mond Apponyinak, aki a törvényjavaslatot tető alá hozta. A javaslat, ha nem is oszlatja el azokat az aggodalmakat, melyek egyházi részről elhangzottak, ezeket az aggodalmakat mégis enyhítette. A törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

(Az aradi román püspök.)

Pap I. János aradi püspök elismeri, hogy a javaslat megvalósítója a 48: XX. t.-c.-ben előírt egyenlőséget, de vannak a javaslat ellen észrevételei. Nem vették figyelembe a görög-keleti egyház egyes intézkedéseit a javaslat előkészítésénél. Ez azért van, mert nem kérték ki előzetesen a görög-keleti püspöki kar véleményét. A jövőre vonatkozólag kéri, hogy hasonló esetekben kérdezzék meg a román püspököket is. A javaslat például nem gondol az esperesekre és főesperesekre, holott ők is szolgálatokat tesznek az államnak. Hiszi, hogy a kormány a kongrua végleges rendezésénél gondolni fog az esperesekre. Kifogásolja a segédlelkészekre vonatkozó intézkedéseket. A görög-keleti segédlelkészek családos emberek, ezt a javaslat nem veszi figyelembe, hanem úgy kezeli őket, mint a katolikus káplánokat. Sélmesnek tartja azt, hogy a fegyelmi jogot részben kiveszik az egyházi hatóságok kezéből. Ha már kiveszik, miért nem adják ki inkább a független bíróságnak. Ettől eltekintve: miért teszik föl egy egész egyházzal, hogy államellenes üzemeket tőrni fog? A javaslatot nem fogadja el.

Gyurátz Ferenc ág. hitv. ev. püspök köszöni, hogy a javaslat gondoskodik a segédlelkészekről. Sajnálja, hogy a fizetési kiegészítés most is csak 1600 koronáig történik. A lelkészek képzettsége magasabb fizetést érdemelne. Azt mondja a javaslat, hogy a pénzügyi helyzettől függ az 1600 koronás minimum emelése. Ha annyi mindenfélére telik, kell, hogy a lelkészek fizetésére is teljék. Be kell vallani, hogy 1600 korona kevés, nagyon kevés. Egész sor kisebb képzettségű ember sokkal nagyobb fizetést huz az államtól, mint a lelkészek. Azt mondják, hogy fizessék a hivek lelkészeiket. Miből fizessék a protestánsok, akik ugyis óriási egyházi és iskolai adókat fizetnek? Az államnak kell segítenie, mert a vallásosság ápolása elsőrendű állami érdek. Kéri és reméli, hogy Apponyi mindent meg fog tenni, hogy az 1600 korona minimum emeltesse. A javaslatot elfogadja.

(Az aradi főispán.)

Károlyi Gyula gróf aradi főispán kérést intéz Apponyihoz. Azt kéri, hogy az állami kiegészítés kiszolgáltatása az adóhivatalok utján történjék. Ha ez nem történhetik, akkor legalább időről-időre meg kellene vizsgálni, hogy az egyházi hatóságok miképpen használják föl az állami pénzeket. Sokszor megtörténik, hogy a pénzeket takarékpénztárba teszik a püspökök. Hová lesz a kamat? Ha a miniszter azt tapasztalná, hogy az egyházi hatóság nem pontosan fizeti ki az összegeket, közvetlenül az adóhivatalok utján kellene fizetni. A javaslatot elfogadja.

Elnök öt perc szünetet ad.

(Apponyi válasza.)

Szünet után

Apponyi Albert gróf válaszol a vita során elhangzott ellenvetésekre. Tény az, hogy a vita során igen méltányos kivánságok is hangzottak el, amik elől a lehetőségig nem kíván elzárkózni. A lelkészi jövedelem növelését, reméli, ha az állam pénzügyei javulni fognak, keresztül lehet majd vinni. Igyekezett a lelkészi kar méltányos kivánságait teljesíteni, a görög-keleti egyház papjaival szemben is áll ez, nem helyes tehát úgy feltüntetni a dolgokat, mintha őket sérelem érte volna. Nem különösen azon intézkedésével, amelylyel az állam ellenőrző befolyást kíván nyerni az egyház ügyeibe. Ez az ellenőrzés tisztán arra fog szorítkozni, hogy az esetleges állam elleni izgatásokat megakadályozza. (Helyeslés.) A lelkészeknek meg kell tanulniok a magyar nyelvet, mert ha akarják az állam segítségét, akkor akarniok kell azt is, hogy az állam és a magyar nyelv érdekében hozott törvények pontosan betartassanak. Aki

a javaslat idevonatkozó rendelkezéseivel helyezkedik ellentétbe, az magával az állammal száll szembe. (Helyeslés.)

A főrendek ezután vita nélkül letárgyalták a kongrua és udvarnagyi biráskodásról szóló javaslatokat, mire az ülés véget ért.

A válságos helyzet.

Uj kormány-liszta.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 1

Mind erősebben híresztelik, hogy a husvét után összeülő képviselőház már új kormányt és minden valószínűség szerint új pártviszonyokat talál a magyar politikában. A miniszterelnök környezetéből kiszivárgott hírek szerint Wekerle a képviselőház április 26-iki ülésén be fogja jelenteni a kabinet lemondását és kérni fogja a Házat, hogy üléseit a helyzet tisztázásáig, illetve az új kormány megalkakulásáig napolja el. Ekkorára már úgy a bankkérdésben, mint a fuzió ügyében is fordulatnak kell beállani. Hogy ez a fordulat milyen lehet, arról a politika újabb eseményeiről szóló egyéb jelentéseinkkel együtt itt adunk tudósítást:

Az új alakulás.

A husvét vakáció vidékre vitte a képviselők legnagyobb részét, de a vezető emberek nem mozdulnak a fővárosból. Nem akarnak távol lenni, mert tudják, hogyha hivatalosan szünet van is a politikában, a kulisszák mögött nagy a sürgés-forgás, készülődés. A dolog természeténél fogva persze legnagyobb az idegenforgalom most Kossuth Ferenc házában. Kossuth Ferenc főleg a bankkérdésben tárgyal hiveivel. Mire megy Kossuth akciója, senki sem tudja biztosan. Beavatottak azt hangoztatják, hogy a függetlenségi párt legnagyobb része hajlandó Kossuth mellett kitartani önálló bank nélkül is. Ez valószínű is, úgy, hogy most legtöbb sánca egy fuzió alakulásnak van, amely Kossuth, Andrassy és Wekerle hiveiből rekrutálódik.

A döntést, mint említettük már, husvét utánra várják. Valószínű, hogy a király ezidőtájt Budapestén lesz és több magyar politikust fog meghallgatni a helyzet felől. Több függetlenségi képviselő nyilatkozatából kitűnik, hogy a függetlenségi pártban egy olyan megoldást készítenek elő, amely szerint a függetlenségi párt Kossuth vagy Apponyi elnöklété alatt vegye át a kormányt és egyezzen bele abba, hogy a bankszabadalom 1917-ig meghosszabbíttassék.

Ilyen körülmények között sokan valószínűnek mondják, hogy a válság úgy fog megoldódni, hogy a lemondott kormányt a király ismét kinevezi és a koalíció nagy többsége hozzá fog járulni ahhoz, hogy a közös bank szabadalma 1917-ig meghosszabbíttassék. Justhék pedig a maguk embereivel kilépnek a pártból és ellenzékbe mennek.

A miniszter-jelöltek.

Van azonban olyan vélemény is, mely szerint az új alakulás Justhékkel egyetértőleg fog megtörténni. Érdekes erre nézve egy most ki-derült esemény.

A hatodik kerületi függetlenségi pártkörben tegnapelőtt politikai vacsora volt, amelyen a függetlenségi pártnak több előkelő tagja is jelen volt. Ezen a vacsorán egészen nyíltan pertraktáltak egy új kormánylistát. Ez a lista, ha nem is abszolút reális, mégis jellemző a

helyzetre. Az új kormány e szerint a következő volna:

Miniszterelnök: *Apponyi* Albert gróf.
Belügyminiszter: *Justh* Gyula.
Földmívelési miniszter: *Teleky* Arvéd gróf.
Vallás és közokt. miniszter: *Apponyi* Albert gróf.
Kereskedelmi miniszter: *Batthyány* Tivadar gróf.
Honvédelmi miniszter: *Hoffmann* Hugó.
Pénzügyminiszter: *Földes* Béla.
Igazságügyminiszter: *Holló* Lajos.
Király személye körüli miniszter: ?

A bankügy és Bosznia.

Bécsből jelentik: A közös bank ketté választása elé, neveztesse az akár kartellbanknak, akár önálló banknak, akár állambanknak, az osztrák kormány azt a kérdést állítja: mi történjék a bankközösség megszüntetésével Boszniával, amelyre az 1888. 26. t.-cikkben adott felhatalmazással a közös bank szabadalma kiterjesztetett.

Bosznia-Hercegovina a monarchiához csatolt test, de a monarchia melyik államához tartozandósága máig sines eldöntve. Ha a közös bank ketté választatnék, úgy Ausztria a tulajdon bankja számára követelné Bosznia-Hercegovinát, ami egyértelmű volna a hovatarozandóság preokkupálásával Ausztria számára, amit Magyarországon épenséggel nem fogadnának különös lelkesedéssel. Azon az áron azonban, ha Magyarország nem zárkoznék el attól, hogy Bosznia-Hercegovina az osztrák örökös tartományokhoz csatoltassék: az osztrák kormány sem zárkoznék el olyan formától, amely Magyarország pénzügyi önállóságát a mainál jobban kidomborítaná.

Valószínű, hogy ez a kérdés még sok bizonytalanságra fog okot szolgáltatni.

Tizennégy millió koronás örökségi pör.

Megtámadott végrendelet.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 1.

Érdekes örökségi per tárgyalását kezdte ma meg a királyi Kuria. A pör egy 14 millió koronás főuri végrendelet körül támadt és megjárta már a törvényszéket és a táblát is s úgy került most a Kuria elé.

A kuriai tárgyalásról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Néhány évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett özvegy *Batthyány* Béláné grófné, született *Tarnóczy* Etel halála. A különködő hajlamairól ismeretes grófné 1905-ben komornyikjának neve alatt a budapesti kereskedelmi kórházban halt meg. Végrendeletében 14 millió korona értékű vagyonából egy gróf *Batthyány*-majorátus felállítását rendelte el.

A váratlan tartalmu végrendeletet az elhunyt törvényes örökösei: *Tarnóczy* Gusztáv, *Erba-Odescalchi* Hugóné hercegné és *O'Donel* Henrikné grófné, *Tarnóczy* Antonia, Béla és Kázmér s özvegy *Biordi* Antalné grófné pörrel támadták meg. A pöriratban hangoztatták, hogy a hitbizomány felállításához a király nem adta meg a jóváhagyást.

Ezenkívül kifogásolták magát a végrendeletet is, mely szerintük több törvényes formaszereket nélkülöz. Ezek alapján kérték a vagyonnak a törvényes örökösei között való szétosztását.

A szombathelyi törvényszék, mely először tárgyalta az ügyet, *Tarnóczy* Gusztáv és társai keresetét elutasította. A második fórum, a győri királyi tábla helybenhagyta az ítéletet,

melybe azonban *Tarnóczyék* most sem nyugodtak bele. Megfelelőbbték azt a Kuriahoz, amely ma kezdte a pör tárgyalását. *Lalosevitz* kuriai bíró referálja az ügyet. A mai nap a pör anyagának ismertetésével telt el.

Gyermeknap Budapesten.

Sátor tábor a főváros utcáin.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 1

Annak a nagyszabású mozgalomnak, amelyet a társadalom és a *Gyermekvédő Liga* vezetősége az elzúllott és zúllófélben levő gyermekek megmentésére indított, ma már meg van a gyümölcsöző kamatja. A Liga a közönség nemes adakozásából több menhelyet, üdítő telepet és foglalkoztató műhelyt létesített az ország több városában s mint a statisztika mutatja, a felsorolt intézetekben közel *negyed millió* gyermeket helyezett el gondozás, nevelés és ipartanulás céljából. A liga, amely rövid fennállása óta óriási sikereket ért el, valóban kiérdemli a társadalom és az egész ország általános elismerését.

Az Országos Gyermekvédő Liga az idén fokozottabb erővel, buzgalommal igyekszik megtartani a gyermeknapot. E célból minden eszközt felhasználva, a nemesszívű emberekhez fordult ismét könyörgő szavával, hogy mentse meg az elhagyott gyermekeket. A felhívásnak meglett a kellő anyagi és erkölcsi sikere. Budapesten ma a siker biztosítása céljából az elit-hölgyek és színésznők egész légiója vette kezébe az ügyet.

A gyűjtés, mely ma reggel vette kezdetét fővárosszerte, eleinte nehezen, lanyhán indult meg. Később megjött az adakozási kedv, amiben legfőbb érdemük a sátor tábor alatt urnák körül ülő urinőknek volt, akik minden női fegyvert harcba vittek, hogy a sétáló közönséget egy-egy könyv, legyező, virág megvételére biztassák.

A legélénkebb forgalom és adakozás kétségtelenül a Belvárosban volt, ahol az utcákon katonazene, mozgósínpad és sipláda keltette fel a sétáló közönség figyelmét.

Szokatlanul mozgalmas volt az élet *Barabás* Béláné sátra előtt, amelyet a *Nemzeti Színház* épülete előtt állítottak fel. Itt fiatal lányok léggömböket és pogácsákat árultak. Egész nap tódult a közönség és csak úgy dült — a pénz.

Élénk, eleven volt a gyűjtés a *Rákóczi*, *Andrássy*-uton, a *Nagy-köruton* s a város sok más utcáin, terein is, ahol a hölgyek a kirendelt rendőr-őrszemek segítségével valóban lelkes és nemes agitációt fejtettek ki a zúllott és elhagyott gyermekek megmentése és felségelyezése céljából.

A gyűjtés még két napig tart.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A rabsegélyező-egylet közgyűlése.** Az aradi rabsegélyező-egylet holnap, április hó 2-án délután 5 órakor az aradi kir. törvényszék esküdtzéki termében évi közgyűlést tartja a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Az igazgató-választmány jelentése. A felügyelőbizottság jelentése a számadások átvizsgálásáról. Előterjesztés a pénztár állásáról. Igazgató-választmány kiegészítése, illetve egy tag választása. Esetleges indítványok. (A netáni indítványok április hó 2. napjának délután 4 órájáig az elnöknel bejelentendők.)

(*) **Az Aradi Iparosifjak Önkepző Körének választmánya,** pénteken este fél 8 órakor *Kovács* és *Novotny* vendéglő helyiségében választmányi ülést fog tartani. Napirend: A vezetőség jelentése és megbeszélések. Ezen fontos ülésre ezuton hívja meg a választmány tagjait az elnökség.

Inasévek az uralkodáshoz.

Beszélgetés Sándor trónörökössel.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 1

György herceg lemondásával *Sándor* királyi felé fordul a közfigyelem. A szerb trónörökösről ugyan erősen bizonytalanná kezd válni, hogy megkapja-e valaha a szerb koronát, de azért mégis igen érdekes az a beszélgetés, amelyet egy magyar hírlapíró a minap Belgrádban a trónörökössel folytatott.

A királyi várkert egyik kioszkjában van *Jankovich* Dragomirnek, a kabinetiroda főnökének elegánsul berendezett irodája. Alig léptem be — írja az újságíró — amint egy szolgálattelvő katonatiszt *Sándor* trónörökös látogatását jelentette be. Visszalépni nem lehetett. A herceg egyszerre előttem állt és *Jankovich* számára nem maradt egyéb hátra, minthogy bemutatasson a trónörökösnek.

— Megengedi fenséged, hogy a szerencsés véletlent felhasználhassam arra, hogy egy beszélgetést folytassak királyi fenségeddel.

— Szívesen megengedem önnek, egy feltétellel, ha nem politikai természetű a beszélgetés. Amint látja, itt fekszik előttem egy könyv, amelynek címe: Az állami jogelmélet alapvonásai.

— A könyv sűrűn alá van húzva. Ugy látszik, fenség, különös érdeklődéssel viseltetik a politika iránt.

— Az államtudományok iránt nagy vonzódással viseltetem, de szeretem a társadalom tudományokat is.

— A mi napjainkban, jegyezte meg az újságíró, tehetséges fejedelem el sem képzelhető anélkül, hogy a társadalom minden baját ne ismerje. Oroszországban is, ahol Ön, fenség, tanulmányát végezte, egy hatalmas szociális kérdés van állandóan napirenden és ez a szociális kérdés uralja a birodalom politikáját is.

— Ön az orosz agrár- és munkáskérdésekre céloz. Sokat hallottam már róluk és azt hiszem, hogy e kérdések a legtöbb nagyobb államokban jelentékeny szerepet játszanak. Szerbia e tekintetben szerencsésebb, mert nálunk nagyjában egy bizonyos egyenlőség uralkodik a vagyoni viszonyokban és különben is a mi népünk egységesebben szervezett.

— Milyen nyelveket beszél fenséged?

— Anyanyelvemen kívül franciául, oroszul és valamelyest németül.

— Milyen tantárgyakat tanult a szentpétervári hadapródiskolában?

— A gimnázium tantárgyait, azonkívül katonai tárgyakat. Láthatja, hogy még sok tanulni valóm van.

— Fenséged tanulmányait továbbra is a külföldön folytatja?

— Az a királytól függ. Ahogy azt a király parancsolja. Csak nemrégiben jöttem a Rivieráról haza és valószínű, hogy itt is maradok.

— Egy barátomtól hallottam, hogy fenséged matematikával foglalkozik.

— Igen, igaz, válaszolt a herceg, a pénzisme még az a tudomány, amit fölötte kedvelek. Azt hiszem, hogy az olasz király mostanában küldte be a régi érmeket.

A beszélgetés aztán arról folyt, hogy milyen küzdelmes egy uralkodónak a helyzete éppen Szerbiában. E közben hirtelen megnyílt az ajtó, amelyen belépett *György* herceg. Barátságosan kezét fogott a jelenlevőkkel.

Az újságíró és a kabinetfőnök távoztak a szobából, hogy magukra hagyják *Szerbia* trónjának mult és jelen várományosát.

A forrongó Szerbia.

A Karagyorgyevis-dinasztia bukása.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 1.

Szerbia meghódoló válaszára ma érkezett meg Bécsből a viszontválasz s ezzel monarkiánk konfliktusa megkapta a végső békés elintézését. Ez a béke azonban egyáltalán nem hozott nyugalommal a folyton forrongó balkáni országnak. Szerbiában most teljes a felfordulás: a Karagyorgyevis-dinasztia válsága mind fenyegetőbbé válik és nemcsak trónváltást, de belső forradalmat is ígér. Egyes hírek szerint György ex-trónörökös izgatni kezd apja és a kormány ellen, a rehabilitációt követelve. A kormány is a bukás szélén áll és senki sem tudja, mi fog történni ebben a fejvesztett országban.

Mai távirataink, melyek a *Montenegróval* való egyezségünkről is beszámolnak, itt következnek:

Válaszunk Szerbiának.

Belgrádból táviratozza a felhívatos M. T. I.: *Forgách* gróf osztrák-magyar követ ma délben átnyújtotta *Milovanovics* dr. külügyminiszternek *Ausztria-Magyarország választ*, amely szerint Ausztria-Magyarország kormánya a március 30-iki szerb jegyzéket tudomásul veszi, megelégedését fejezi ki a békés szomszédi viszony újból való helyreállításán és kijelenti, hogy az új kereskedelmi szerződés ügyében a tárgyalások azonnal megkezdhetők. A mai nappal Ausztria-Magyarország és Szerbia között a szerződés nélküli kereskedelmi politikai állapot következik be.

A szerb trónválság.

Berlinből táviratozzák: Képviselői körökben hire jár, hogy a szerb dinasztikus kérdést még ebben az évben elintézik. A kormánynak állítólag írásbeli ígérete van a királytól, hogy lemond a trónról, mihelyest több kérdést köztük az apanázs kérdése elintéződik. A király kétszázötvenezer frank évi apanázst kér, továbbá azt akarja, hogy az állam vegye át a civillista adósságait és Szerbiában tett befektetéseiért őt egy külföldön vásárolható birtok alakjában kárpótolja. Hire jár, hogy a kormány a skupstina tegnapi ülésében, amelyről mélyen hallgatnak, a skupstinát értesítette arról, hogy Péter király kész lemondani.

Egy tekintélyes belgrádi személyiség közölte a *Berliner Tagblatt* levelezőjével, hogy Péter király nem önként mond le a trónról. A belügyminiszter és az igazságügyminiszter figyelmeztették a királyt, hogy a kormány nyilatkozatát okvetlen a nagy skupstina elé is kell terjeszteni, ez pedig már megfosztott trónjától egy szerb királyt és kétségtelenül őt sem fogja kimélni. Okosabb volna tehát, ha a király be nem várva a nagy skupstina határozatát, önként visszavonulna.

Péter király nyilatkozata.

Berlinből jelentik: Berlini táviratok szerint érkezett a Karagyorgyevis-dinasztia összeomlásának ideje. A politikai pártok vezeterei megértették a királylyal, hogy az összehívandó nagy skupstina a trónöröklés

kérdését nem fogja Péter kívánságai szerint rendezni. Péter király ezek tudatában családja helyzetét tárgyalta az angol és orosz követtel. Mindkét követ azon meggyőződését fejezte ki, hogy a dinasztia helyzetén nagyon változások. A király erre kijelentette, hogy az a bojkott miatt, melyet az európai udvarok vele és családjával szemben alkalmaznak, kénytelen visszavonulni. Elmondta Péter király, hogy *mint koldus jött Szerbiába és fiaival együtt szegényen fogja elhagyni azt az országot, mely felszabadulását az ő őseinek köszönheti.* Most csak az az egy gondolata van, hogy családjának existenciáját biztosítsa. Péter király éveken át az orosz udvari pénztár kosztosa volt és *Zorko* montenegrói hercegnővel való házassága óta egészen királylyá való kinevezéséig száz-ezer frankot kapott évenként Oroszországtól. Ezt azért kapta, mert apósa, *Nikita* fejedelem a második *Sándor* cárral által adományozott hozományt visszatartotta. A szerb trón jelöltjei *Valdemár* dán herceg és a svéd király harmadik fia, aki *Pál* orosz nagyherceg leányát vette feleségül.

Felsőértő szerkesztője a fogságban.

Belgrádból jelentik: A belügyi kormány rendeletére letartóztatták tegnap *Sibalic* Szávát, a *Dnevni List* szerkesztőjét, amiért lapjában már hetek óta kiméletlen hangon támadja Péter királyt és György trónörökösét. Ugy a királyt, mint a trónörökösét *gyilkosoknak és rablóknak* nevezi, akiknek börtönben van a helyük. *Sibalic* az *Obrenovics*-pártiak embere s kitartó küzdelmei miatt, melyet a Karagyorgyevisek és a király-gyilkos tisztek ellen folytat, több ízben volt bezárva, nyomdáját is számtalanszor szétrombolta a felbérrelt esőselek, sőt anyagilag is tönkre tették, de *Sibalic* rendületlenül kitart elvei mellett. A másik felsősértő *Jojkics*, a *Zvono* (Harang) című lap szerkesztője: *Jojkics* büne az, hogy állítólag ő szerkesztette azt a plakátot, melyet tegnapelőtt a konak falaira ragasztottak s melyben felhívja a szerbeket, hogy a honáruló dinasztia az országból kergessék ki. A két felsősértő szerkesztőt a belgrádi várba zárták.

György herceg munkában

Belgrádból táviratozzák: György herceg tegnap meglátogatta *Szergejev* orosz nagykövetet és azt a kívánságát terjesztette elő, hogy a cár nevezze ki őt császárségédjévé.

— *Szeretnék* — ugymond az extrónörökös — *egy háboruban résztvenni.* Ha a kaukázusi határon háborus bonyodalmak következnek be, szeretnék én is ott lenni.

Azt hiszik, hogy a cár nem fogja teljesíteni György kívánságát.

Belgrádból jelentik: Feltűnő és gyanus jele mutatkozik annak, hogy a szerb hadsereg forrong. A mozgalom éle elsősorban a király ellen irányul. A dologban Györgynek a keze működik, aki atyját meg akarja buktatni.

Belgrádból táviratozzák: A Kolakovics-ügyben a szociáldemokrata-párt által indított vizsgálat kiderítette, hogy Kolakovics magyar állampolgár volt. A horvátországi *Pakrac* városában született és római katolikus vallású volt.

Belgrádból táviratozzák: György extrónörökös nem akarja Szerbiát elhagyni és kéri atyját, hogy a *nisi* garnizonba osszák be. György herceg

követeli azt is, hogy a Kolakovics-ügyben indítsanak vizsgálatot. Ma dél előtt megjelent a miniszterelnöknél és a külügyminiszternél s kijelentette, hogy a jelenlegi pillanatot nem tartja alkalmasnak arra, hogy Szerbiát elhagyja. Az egész tisztikar osztja nézetét. György követeli az ellene emelt vádak tárgyalását és egy skupstinai határozatot, amely teljes elégtételt nyújtson neki.

A belgrádi kormány bukása.

Belgrádból táviratozzák: *Pasics* miniszter, az ó-radikális párt vezére, tudatta párthiveivel, hogy a *Novakovics*-kabinet már a legközelebbi napokban beadja lemondását és csupa ó-radikálisokból való kabinet kinevezése várható. Péter király nagyon jól tudja, hogy *Novakovics* és *Ribarac* igazságügyminiszter hajlandók a népben most elterjedt dinasztia-ellenes hangulat támogatására. A király valószínűleg *Pasics*ot bizza meg kabinetalakítással.

Szerb fenyegetés.

Belgrádból táviratozzák: Az itteni lapok igen elkéseredett hangon tárgyalják a nagyhatalmak magatartását. Kijelentik, hogy Európa pressziója folytán Szerbiának a legborzasztóbb és a legsúlyenteljesebb kapitulációt kellett aláírni. Ausztria-Magyarország — írják — a legnagyobb győzelmet aratott, amelyet valaha fegyverek nélkül arattak. A nagyhatalmak inkább meghajoltak *Aerenthal* parancs szava előtt, semhogy a békét megzavarják, pedig Szerbia a szűgyenteljes béke helyett inkább a háborút akarta választani. Európa e bátoratlan magatartását azonban nemcsak a szerb nép fogja megsínyleni. Nincs messze az az idő, amikor ez a kapituláció Európa összes népeire súlyosan meg fogja magát boszulni. Döntés nem történt, csak elodázás: egy akut háború veszélye helyébe egy látens háború veszélye lépett, amely az európai államokat további hadi készülétekre fogja készíteni. Ezzel Európa népei súlyos pénzügyi terheket is vettek magukra.

Montenegró is követel?

Cettinjéből jelentik a *Voss. Zig.*-nak: Holnap vagy holnapután a hatalmak itt is olyan közös lépést fognak keresztülvinni, mint *Belgrádban*. Montenegróban azonban mások a viszonyok, mint Szerbiában. Nincs hatalom, mely *Nikita* fejedelem nehéz helyzetét az Ausztria-Magyarországgal való viszályban megmentésére méltányolná. Ausztria-Magyarországnak sem áll érdekében, hogy a montenegrói politika új, megváltozott iránya elé akadályokat gördítsen. Ausztria és Magyarország valószínűleg készen fog nyilatkozni arra, hogy *Montenegrónak gazdasági engedményeket tesz.* Az sines kizárva, hogy a határt ki fogják igazítani olyan módon, amely ugy Ausztria-Magyarország, mint Szerbia érdekeit kielégíti. Az új olasz pénzen épített antivari-virbazari vasutvonal, melyet lejtős talajon kellett átvezetni, alighanem csak feltételesen szolgálhat majd szállítási eszközyanánt. A differenciák rendezése után a viszony Ausztria-Magyarország és Montenegró közt előreláthatólag barátságosan fog alakulni. Egy kereskedelmi szerződés kötése elé Bécsben aligha fognak leküzdhetlen akadályokat gördíteni.

Bécsből táviratozzák: Azokkal a híresztelésekkel szemben, melyek szerint Montenegró magatartása különösebb nehézséget okoz a balkáni kérdés rendezésében, megbízható jelentések alapján megállapítható, hogy Olaszország egész befolyását érvényre juttatja, hogy Montenegrót a berlini szerződés 29. cikkelyének

megváltoztatásával teljesen megelégedjék és a békét semmiképen sem zavarja. (E cikkely tudvalevőleg Montenegró tengerhajózási szabadságát korlátozza. — A szerk.) Ausztria-Magyarország ugyanazt az álláspontot foglalja el, mint annakelőtte. Aerenthal báró külügyminiszter a legutóbbi delegációk alkalmával kijelentette hajlandóságunkat arra, hogy Montenegrót a berlini szerződés 29. cikkelyének megváltoztatásával kielégíti. Monarkiaunk ezen előzékenységet mindenütt teljes mértékben méltányolják és kétségtelenül elismeréssel fogja fogadni Montenegró is.

Angol barátság.

Londonból jelentik: Az osztrák-magyar kereskedelmi kamara tegnapi évi banquetjén Mensdorff gróf osztrák-magyar nagykövet beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a diplomaták örvendenek a népek kereskedelem-politikai fejlődésének, miután ezek csökkentik a nehézségeket és félreértéseket és emelik e bizalom érzését és a béke szükségletét. Reméli, hogy a kereskedelmi kamara továbbra is közre fog működni az Anglia és Magyarország közti hagyományos barátságos viszony továbbfejlődésén.

A gavallér öngyilkossága.

A Dunából kifogott holttest.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 1.

Fővárosszerte ismert gavallér öngyilkossá-gáról ad hirt budapesti tudósítónk.

A napokban a budapesti Ferenc József-hid közelében a Dunából egy 40 év körüli férfi holttestét fogták ki. A ruhája után ítélve mindjárt konstatálták, hogy valamikor jobb napokat láthatott a szerencsétlen életunt. A zsebeiben okmányokat találtak a víztől elmosódott írással. Akkor határozottan nem tudták megállapítani az öngyilkos kilétét. Ma azonban a boncolóintézetben valaki fölismerte s konstatálták, hogy az illető Jankovics Ákos negyvenéves ügyvédjelölt, aki előkelő családból származott. Az atyja Jankovics Gyula nyugalmazott kuriai bíró, az anyja pedig Latinovics Róza, egy bácskai dúsgazdag familia sarjadéka.

A most öngyilkossá lett ügyvédjelölt egyetlen fia szüleinek. Előkelő módon neveltették az éles eszű fiatalembert, akit az apja bírói pályára szánt. A jogászévek alatt a fiu teljesen megváltozott. Ugy látszik, rossz társaságba kerülhetett, mert két kézzel kezdte a pénzt szórni. Az apja ekkor külföldre küldte, azt remélvén, hogy odakint megváltozik. Amikor visszakerült a magyar fővárosba, ismét teljesen belevetette magát a mulatás forratagába. Hiába volt a szülők minden erőlködése, mert a szerencsétlen fiut nem lehetett megmenteni.

Időközben sikerült az alapvizsgákat és a szigorlatokat letennie az apja támogatásával. Arról azonban a fiu hallani se akart, hogy ő beüljön valami ügyvédi irodába, vagy a bíróságnál görnyedjen. A munkát nem kedvelte a fiatal ember. Mihelyt nagykoru lett, arra kényszerítette szüleit, hogy örökségéből adjanak neki.

Az erőszakosan kiszedett pénzeket könnyelműen elköltötte Jankovics Ákos. Utóbb mind nagyobb összegeket követelt szüleitől, akik végre megunták a sok zaklatást és odaadták a fiuknak járó egész örökséget.

A sok pénz teljesen elkábitotta a fiatal embert. Fogatokat tartott és bőkezűen fizette meg a nők barátságát. Vannak olyan ismerőseit, akik azt állítják, hogy Jankovics Ákos egy éjszakaért ezeket adott olyan hölgyeknek, akik megnyerték tetszését.

Ilyen körülmények között nem esoda, ha az öröksége hamarosan eluszott. Amikor ez elfogyott, akkor édesanyjának a Bácskában lakó testvéreire fordult. Azok néhányszor küldtek is a fiunak pénzt, de később megsokalták pumolásait és elutasították. Néhány évvel ezelőtt a család kitagadta.

Ettől fogva Jankovics a nyomorral küzdött. Irodákban dolgozott, de sehol se volt sokáig maradása, mert rosszul teljesítette a dolgát. Az utóbbi időben lebujsokban volt látható, a napokban pedig a Dunába ugrott.

Millió birtokvásárlás Aradmegyében.

Herceg Lubomirszky Kázmér tárgyalásai.

— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

A lengyel főurak, úgy látszik, különös kedvvel keresik az összeköttetést azokkal az ágensekkel s kereskedelmi körökkel, amelyek aradmegyei nagyobb földbirtokok megvételére hívják föl figyelmüket. Herceg Lubomirszky Kázmér krakói többszörös milliomos, földbirtokos rövid időn belül harmadiknak jelentkezik Aradmegyében, hogy hatalmas birtokot vásároljon.

Tegnapelőtt ugyanis Aradra érkezett Lubomirszky herceg, akit egy Feinkuchen nevű ismert földagens kalauzolt ide, hogy egy nagyobb birtokot ajánljon a lengyel főurnak, aki amellet, hogy nagyobb üzleteket bonyolít le, még intenzíven tevékenykedik az osztrák parlamentben is. Ausztriai politikai körökben általánosan ismert neve van a hercegnek.

Lubomirszky herceg elhatározta, hogy Magyarországon több földbirtokot fog vásárolni és hír szerint e célra közel negyven millió koronát irányzott elő. Mostani itt tartózkodása alatt Mittler Izidor dr.-ral, a jogtanácsosával hosszasan tárgyalt az itteni vasuti tarifaviszonyokról és az aradmegyei erdőségek kitermelése iránt érdeklődött. Amennyire lehetett, áttanulmányozta ezeket, mert a viszonyok teljes ismerete nélkül nem bocsátkozhatik a kiszemelt birtokra való alkudozásba. Hogy melyik aradmegyei birtokra alkudozik a herceg, azt nincs módunkban megírni. Annyitény, hogy a birtok legnagyobb része erdőségek-ből áll.

A herceg ma este elutazott Aradról, mert Lembergben hirtelen dolga akadt. Eredetileg hosszabb időre tervezte itt tartózkodását, azonban valami váratlanul közbejött dolog elszólította. Ittléte alkalmával érdeklődött Zselenski Róbert gróf iránt, akit Galiciából jól ismer.

SPORT.

+ Az Aradi Posta és Távirtda Tisztviselők Sport Egyesülete értesíti az összes tagjait, hogy a sporttelepét e hó 4-én (vasárnap) hivatalosan is megnyitja. A training napok kimutatása az öltözőben van kifüggesztve. A pálya hétköznaponként d. u. fél 4 órától, vasár- és ünnepnapokon pedig 3 órától van nyitva. Az Apse igazgatósága.

REPÜLOGÉPEN ARADTÓI BÜL.

*
Ötezer korona a díj.
*

Arad, április 1.

A lázas sietség és idegesség korszakát éljük. A távirat, az már nagyon cammogó eszköz az érintkezésre, drótnélküli távirattal, telefontal gyorsítják, mert mindenki siet, rohan előre, visszapillantás nélkül. Az a jámbor trenccsényi drótostót, akit a pesti asszony a Zeppelin-féle kísérletezések idejében felhivatott egy tálat megdrótozni, érdekes módon fakadt ki a keresethiány miatt: „Hja, — mondotta, — hogy tudna sok pénzt keresni egy szegény drótostót, amikor most az emberek okosabbak az istennél is, mert már repülni is tudnak.” A drótostót alaposan fején találta a szöveget. A tudomány most vívja a legnagyobb küzdelmet, hogy megbirkózzék a huszadik század legnagyobb kérdésével, a kormányozható léghajó és repülőgép problémájával. Ma már tisztán áll a tudomány emberei előtt, hogy egyik sem megoldhatatlan. Csak idő kérdése, hogy mikor tudják tökéletesíteni. A ma is fölszállt Zeppelin gróf, a kormányozható léghajójával elért sikereivel, méltán tart számot az egész művelt világ elismerésére. Ha pompás alkotása meg nem semmisül, a kormányozható léghajó problémája ma talán már tökéletesen megoldva. Wright, a repülőgép kérdésének megoldása körül már is elévülhetetlen érdemeket szerzett magának.

Amíg az egész nyugaton foglalkoztak ezzel a két nagy vívmánnyal, Magyarországon, a feltalálók hazájában ezen a téren eddig csak gyöngye kísérletezéseket láttunk. „Feltaláló” ugyan jelentkezett már elég, de értékes, becsesel bíró munkát csak nagyon ritkán láttunk. Ezt a közönyt szándékozik most megtörni a Magyar Benoid-gáz részvénytársaság, amelynek igazgatója, Lészay Ottó kiváló szeretettel foglalkozik a léghajózás támogatásával. A napokban a magyar társadalom és katonaság számos előkelő tagja gyült össze, beszélgetett annak a szükségéről, hogy a magyar társadalomnak is meg kell mozdulnia, hogy valami tegyen a repülés és léghajózás terén.

Az ülésen, amelyen Andrassy Sándor elnökölt és amelyen Jekelfalussy Lajos védelmi miniszter is részt vett, elhatározták, hogy a további teendőket a Magyar Automobil Klub égisze alatt fogják végezni. A klub célból működési irányát és célját kiegészítve amennyiben a motoros léghajózást és repülést elősegítő társadalmi akciókat, valamint a szakszerű tudományos terjesztéseket és kísérleteket pártolja.

Az aradi Magyar Benoid Gáz részvénytársaság most rendezkedik be repülőgépgyártására. Modelleket készít, saját repülő telepén motorokat és aeroplanokat próbál ki. Mint értesülünk, a Magyar Benoid-gyár részvénytársaság legközelebb tartandó közgyűlésén ötezer korona jutalmat tűz ki egy magyar gyárban készült, magyar találmányú aeroplannal való kiszabott turának megtevésére. A turát Arad és Budapest közötti távlatban fogják megszabni és legközelebb máj hónapban lesz közölni a pályázat bővebb részleteit is.

A gyár különben legközelebbi igazgatósági ülésén 500 koronát fog megszavazni az Automobil Klub léghajós osztályának fentartási költségeihez.

tum Szendreynek.

kishatalmak demarche-a.

Kulesár átvette a jegyzéket.

Szent a béke.

*

Varjassy Lajos, a szinügyi hatalmasságok elnöke nyitotta meg ma délután az ülést és jelentette, hogy az örökös háborút viselő felek egyike: Szendrey Mihály, megküldte a mai tárgyalás alapját képező diplomáciai jegyzékét, az április havi műsort, amelyből a jelenvolt diplomata-egyhanguan konstatálták, hogy Szendrey alaposan elkészült a háborúra. Valóságos idegen légiót szervezett. Márkus Emma, Sándor Erzs, Komlóssy Emma, Gál Gyula osküdtek a zászlójára. Ezek mind egy-egy nehéz üteget hoznak magukkal.

— Ennyi sláger egy hónapban, aggódott Lőcs Rezső — és Szendrey joggal követel hadikárpótlást.

— Hogy a szinigazgatónak harcias szándéka van és a közönség közönyo ollen végső útközetre készül — folytatta diplomatikus előadását az elnöke — az kitetszik abból is, hogy műsorra vette vidéki szerzők darabjait, mint azt Lukácsi Lajos, az amazonok birodalmának nagykövete kívánta. Itt van például a *Gyilkos*.

— Pardon, — én úgy tudom, szólalt meg az amazonok követe — mi ennek a Gyilkosnak nem figyelmeztünk meg. Tessék csak megnézni a bilat.

Zubor Andor, az államtanács titoknok fut, hogy átböngéssze a porszívó gép által megkimélt szinügyi bizottsági jegyzőkönyveket és megnézzze, vajjon a Gyilkos sorsa felől mit határozott a bizottság?

Míg odajár, addig megtörténik az első békesérlet. Ujból Lukácsi szól:

— Minthogy ma április elseje van és április páros hónap azért dícsérettel kell megemlékezni az előadásokról, a rendezésről, különösen a díszről, melyeket a jelenlevő Kulesár Lajos állizással.

A távollévő hadviselő Szendreyt helyettesítő Kulesár elpirul, felemelkedik, majd ujból leül és hallgat. Ismeri ő a diplomáciát. Nem ugrik neki.

Ki tudja, mi lappang az amazon-követ szavai mögött, akit egyik tagtársa azonnal meg is interjúl:

— Miért nem dícsér tagtárs ur akkor, mikor Szendrey is jelen van?

— Miért van Szendrey jelen a páratlan hónapban, — replikázik Lukácsi.

Ekkor már Zubor lihegve jön és pihegve szól: — A „Gyilkos” előadható, a bírálát kedvező. — Akkor térjünk át a Szendrey jegyzékére várható válasz megszövegezésére.

Műlek Lajos dr., aki mestere a nemzetközi jegyzőkönyvek szövegezésének, egy pillanat alatt készül vele és előadja a következő ultimátum-üzenetet:

Hivatkozva a szinügyi hatalmasságok és Szendrey Mihály szinigazgató közti perpatvarokra és hogy ebből félreértések ne származzanak, az aradi színház követe, Kulesár Lajos megbízást kap, hogy az aradi nemzeti színház igazgatója előtt a következőket jelentse ki:

A szinügyi bizottság elismeri, hogy a szin-társulat drámai személyzete egyenként és összeségben a legnagyobb dícséretet és elismerést érdemli; a társalgási darabok előadása valóban kifogástalan és tökéletes és ezért úgy mi, mint az aradi közvélemény teljes jóakarattal viseltünk Szendrey iránt: de figyelmeztetjük az igazgatót, hogy az operett területét a szeptemberi szerződés alkalmával a béke érdekében olyképp rendezze, hogy az új anneksziókat is hasonló dícsérettel ismerhessük el. A mi jóakarataink sok-

szor eltökélt az aradi konferencia által kötött szerződés szigorú magyarázatától és a szerepök teljes felfegyverzését eddig nem követeltük. Ez a multa vonatkozott, a jövőre ez ki nem terjesztetik, különben béke velünk.

Kulesár Lajos elpirult, felemelkedett, leült, meghajtotta magát és távozott. A szinügyi diplomata-egyhanguan megbízták Lőcs Rezsőt, hogy gondoskodjék jó fűtőkészületről a színházban.

Ma este a következő táviratot kapta Varjassy Lajos polgármester:

Szent a béke. Szerződöttem a legjobb amazonok hadseregét. Ez a fegyverkezés felér a teljes leszereléssel.

Szendrey.

A béke híre és feltételei megkönnyítették az emberek lélegzését.

Zeppelin újabb felszállása.

A félig sikerült légiút.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 1.

Zeppelin gróf új léghajójának, a „Zeppelin I”-nek régóta hirdetett felszállása ma megtörtént. A felszállásról, mely nem sikerült teljesen, a következő távirataink számolnak be:

Münchenből jelentik: Zeppelin gróf léghajóján, a „Z. I.”-en ma reggel szállott fel Friedrichshafenben, hogy megtegye útját Münchenig. A Theresienwiese felé, ahova Zeppelin megérkezése jelezve volt, már korán reggel óriási néptömeg ment ki. Kilencedfél órakor Münchenben egyetlen bérkocsi vagy automobil sem volt kapható. A kíváncsi tömeg megszállta a háztetöket is. A regens-herceg a katonai és a polgári hatóságok élén korán megérkezett. A herceg számára gyönyörű sátort rendeztek be; ott kellett volna neki és Zeppelinnek reggelit szolgáltatni. Az időjárás nagyon kedvezőtlen volt s emiatt a léghajó nem Münchenben, hanem már Langhuf felett, Dingolsing mellett leszállott. A katonai léghajós-osztály egy osztaga automobilon követte a léghajót, hogy a leszállásnál segítségére legyen.

Egy később érkezett távirat szerint Münchenben elterjedt a híre, hogy a léghajó motorja súlyosan megsérült.

Egy éjjeli távirat jelenti Münchenből: Az est folyamán száz automobil, amely Zeppelint követte, megérkezett Dingolsingba. Alfonz bajor herceg üdvözölte a gróft. Zeppelin kijelentette, hogyha az idő megengedi, holnap Münchenbe utazik. Ha ez nem lenne lehetséges, az éjjeli automobilon tölti és holnap visszamegy Friedrichshafenbe. A müncheni lapok rendkívüli kiadásokban elmondják, hogyha az idő megengedi, Zeppelin még ma éjjel Münchenbe érkezik. Minthogy azonban az idő kedvezőtlen, nem hiszik, hogy Zeppelin megérkeznék. Az a hír, hogy Zeppelin leszállása jól sikerült, nagy meglepetést keltett, mivel az első kedvezőtlen hírek után katasztrófától féltek.

MULATSÁGOK.

(=) Az arad-ségai munkástelep által folyó hó 3-án a ségai ovoda nagytermében rendezendő kabaret- és táncestélyen, melynek tiszta jövedelme az építendő Közművelődési Ház javára lesz fordítva, Gyurkovics András hírneves aradi cigányzenekara fog játszani. Az estélyre igen nagy az érdeklődés városszerte.

Tolvaj háziur.

Nagy lopás a vaggongyárban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

Két nap óta teljes apparátusával egy nagy lopási ügynek szálait bogozza az aradi rendőrség bűnügyi osztályának vezetője, Green Nándor tb. főkapitány. Házkutatásokkal, kihallgatásokkal, a büncselekmény részleteinek felderítése annyira sikerült már, hogy a főbűnös, aki aradi háztulajdonos és a vaggongyárban igen előkelő pozíciót foglal el — a rendőrség előtt már ismeretes. Szabadlábban van, mert vagyona biztosítékot nyújt arra, hogy szökni nem fog. A magáról megfeledkezett ember a vaggongyárát károsította meg nagyobb összeg erejéig és erre alantas alkalmazottait, munkásait használta fel. Kitűnő javadalmazása van, házat szerzett és gond nélkül, jó módban él. S mégsem átalotta, hogy drága szerszámokat, kész árut és anyagot hordasson el a gyárból. Ezeket a maga céljaira használta fel.

Néhány nappal ezelőtt a gyár igazgatóságát egyik alkalmazottja arra figyelmeztette, hogy egy évek óta alkalmazásban álló, nagy fizetésű műszaki alkalmazott tetemesebb károkat okoz a gyárnak az által, hogy munkásokkal oly tárgyakat hordat haza a lakására, melyekhez csak ő férhet hozzá; azok oly értékesek, hogy felügyeletével kipróbált embert bízta meg. Az igazgatóság körében érthetően nagy feltűnést keltett ez a leleplezés. Eleinte nem akartak hitelt adni a feljelentő állításainak, de ez tovább folytatta megfigyeléseit és a tapasztalatról újból jelentést tett. Most már az igazgatóság is módját találta, hogy régi és teljesen megbízható emberének bűnös manipulációjáról meggyőződjék és maga is nyomoztatta, vajjon a drága és csak külföldön gyártott festékek, Amerikából hozatott szerszámok kinek kezén kallódnak el?

Be is bizonyult, hogy a megfigyelt alkalmazott visszaélt a korlátlan bizalommal és mint a gyár egyik művezetőjének, feltétlen rendelkezési joga volt és ezzel visszaélt. A lopás be volt bizonyítva és a gyár vezetősége most már megtette a rendőrségen a feljelentést.

Green főkapitány vette kezébe a nyomozást és utasítására Riedl és Rasztig detektívek házkutatást tartottak a gyanúsított lakásán. A gyönyörűen berendezett lakásban megjelenő detektívek nem találták meg a gyanúsítottat. Annak neje fogadta a rendőrség küldötteit. Mikor ezek megmondták jövetelük célját, a férje bűnösségét nem is sejtő asszony elájult. A detektívek segédkeztek eszméletre keltésében. Ezután hozzá láttak a házkutatáshoz, mely meglepő eredménnyel járt. Az igazgatóság figyelmeztetőjének igaza volt. A művezető lakásán ládászámra találtak a vaggongyár szertárából származó dolgokat, melyeket kocsin a rendőrségre szállítottak.

Még tegnap délután megkezdették a kihallgatásokat, melyek meglepő eredménnyel jártak. Kitűnt, hogy a művezető által lopott tárgyak elhordásával megbízott egyik munkás szintén segédkezett a lopásban. Ennek a lakásán is tartottak házkutatást és ott meg is találtak a lopásból származó többi tárgyakat.

Ugy a főbűnös, mint segítő társai beismerésben vannak ugyan, de minthogy az ügy összes részletei még nincsenek felderítve, a neveket egyelőre nem hozhatjuk nyilvánosságra.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Nóra, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével (A bérlet).
Szombat: Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével. (B bérlet).
Vasárnap: Delután: Bankban, trázédia. Félbelyárral. Este: Erdészleány, operett. Rendos belyárral. (C bérlet).

Gál Gyula vendégjátéka.

Az aradi színház illusztris vendégének, Gál Gyulának minden egyes fellépése valóságos ünnepszámba megy, amit bizonyít az, hogy a közönség nemcsak zsufolásig megtölti a színházat, hanem ki nem fogyva a lelkesülségből, igazi demonstrációkat rendez a nagy művész tiszteletére. Sardou Szókimondó asszonyságában Napoleont játszotta ma este, azzal a bámulatos művészi rekvizitummal, amivel egyedül Gál Gyula rendelkezik. Mintha csak Napoleon elevenedett volna meg, olyan tökéletes élethűséggel jelentette meg a nagy császár alakját. Lehetetlen ennek a tökéletes alakításnak jellemzését adni, annyi ezernyi nünanszból formálja azt Gál Gyula napoleonivá. A közönség nem tudott betelni a páratlan műélvezettel és a harmadik felvonás után tizenkétszer szólította a lámpák elé. Méltó partnere volt Novák Irén, aki a címszerepben kiváló művészetét minden pompájában ragyogtatta. Az ovációból neki is bőven kijutott. A többi szereplők közül csupán Várnai és Mártonfi érdemel dicséretet.

Az előadás egyébként bántó pongyolaságban folyt le, úgy jöttek-mentek a színpadon, mintha ügyelő egyáltalán nem léteznék és a színpadi fegyelem teljesen felbomlott volna. H.G.

* Az aradi színház április havi műsora. A színügyi bizottság ma tartott ülésén terjesztette be Szendrey Mihály szinigazgató az április havi műsort, melynek keretében érdekes színházi eseményeket jelez az igazgató. Az e havi színházi szezon a vendégszereplések teszi változatossá. Márkus Emilia négyszer vendégszerepel: *Rabenstein Bersabé*, *Boszorkány*, *Monna Vanna*, *Francillon* címszerepeit játssza. Sándor Erzsébet, az Operaház kiváló művésznője *Rigolettó*, *Lucia* és *Szevillai borbély* előadásai alkalmából jön Aradra. Komlóssy Emma, az aradi közönség szívesen látott operett szubrettje egy premiért tesz érdekessé. A „Táncos huszárok” fő női szerepét mutatja be három estén át, azonkívül a Vereshaju népszínműben lép fel. Gál Gyula is egy újdonság keretében gyönyörködteti a közönséget. A tűzhely kerül vele bemutatásra. Ezen kívül három bemutató lesz. Színpadra kerül a *Hivatalnokok*, *Földes Imrétől*, *Sarkady dr.* színműve a *Határszélen* és végül egy helyi szerzőnek, Vass Imre dr.-nak drámája: *A gyilkos*.

* A husvéti kiállítás rendezősége felhívja mindazokat, akik a bejelentett műtárgyakat még nem küldték be, a tárgyakat holnap, pénteken délelőttig juttassák el a Kereskedelmi Akadémia nagytermébe, mert különben azok nem helyezhetők el a kiállításon. A nagyszabásúnak ígérkező tárlatot vasárnap délelőtt tizenegy órakor nyitja meg Varjassy Lajos polgármester.

* Gál Gyula vendégjátékai. A világhírű norvég költőnek, Ibsen Henriknek műveit most kezdik Magyarországon egymásután játszani. A társadalmi félszűzségek, az emberi gyarlóságok meglátója olyan színpadi munkákat alkotott, melyek örökéletűek lesznek. Az aradi színház igazgatósága nem zárkózik el az elől, hogy a norvég óriás igazságait megszólaltassa az aradi színpadon. Az elmúlt héten a Vadkacsa-t hozta színpadra óriási sikerrel, amiben elsősorban a vendégszereplő Gál Gyulának volt nagy érdeme.

Gál Gyula mostani vendégjátékainak sorrendjébe felvette Ibsen másik világhírű alkotását, a Norá-t. Holnap kerül színpadra a Nóra, a fő férfiszerepben Gál Gyulával. A címszerepet K. Kápolnay Juliska játssza. A többi szereposztás is elsőrangú. Szombaton lép fel utoljára Gál Gyula Rákosi Viktor hazafias színművében, az Elnémult harangok-ban, amelyben egyik legjobb szerepét, Todoroszku román pópát játssza.

* Az olaszok bucsuhangversenye. Nagy érdeklődés mutatkozik városszerte aziránt a nagyszabású bucsuhangverseny iránt, amelyet a színház olasz énekesei szombaton rendeznek a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. Jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

* A meudoni mészáros. Jules Marny, a kiváló francia író a kinematográf számára írt legújabb drámáját mutatja be pénteken az Uránia színház. Az életből merített tárgyú drámát művészi előadásban játszották le Tessandier asszony, Barat kisasszony és Varenne ur, akik a legelső párisi színházak tagjai. Armand, a meudoni gazdag mészáros szerelmes a náluk alkalmazott pénztárosnőbe, Clarissebe. A gögös anya féltékenyen nézi ezt a szerelmet és egy szép napon apró számadási hiba miatt kiutasítja Clarisset. Armand erőszakkal hozza vissza szerelmét. Egy napon bucsu nélkül nyomtalanul eltűnik Clarisse, akit később meggyilkolva találnak. A holttest mellett talált késből, mely Armand tulajdona volt, őt gyanúsítják a gyilkossággal, elfogják és halálra ítélik. Az anya széhhűdötten kapja a fiu bucsulevelét, melynek hatása alatt bevallja, hogy ő gyilkolta meg Clarisset. Armand kiszabadul, az anya pedig meghal, mielőtt bünéért az igazságszolgáltatásnak felelt volna. A nagyhatású dráma művészi megjatszása őszinte érdeklődésre számíthat.

Kondor Ernő, a primás.

— Egy nótá története. —

*

„Egy, kettő, három négy...” Egy nótának derekából való ez a négy szó, amelyet szerte az országban huznak, énekelnek, rikoltanak és dudolnak, anélkül, hogy akárki a szerzőjén gondolkodna. Bizonyosan ott nőtt ez a nóta is valahol a falusi söntések mellett, vagy a cigányvonók között s csak arra való, hogy mások mulassanak rajta; nem arra, hogy a csinálójának dicsőséget szerezzen.

Hát ennek a nótáját Kondor Ernő csinálta. Azért írjuk ezt róla így, kiemelve, mert talán a sikernek, amely ezt a nótát az egész országban széthordta, legtöbb része volt a különös elhatározásban, hogy az egykori színész, az első magyar kabaré-direktor cigányprimássá legyen.

— Debreceben komponáltam ezt a nótát, — mondta — amikor ott színészkedtem. A muzsikája rég zibogott a fülemben s ott aztán formába öntöttem. Azután barátok között, mulató társaságban sokszor eljátszottam Debreceben, Aradon is. Egyszer azt mondja Sugár Jenő dr.: „Ki kellene adni azt kótában, fiam!” — „Nem fizetné az ki magát”, — mondtam. „No csak bizd rám,” mondta s egy hét múlva kétszázötven prenumeránst küldött be a nótára. Ez volt az én zeneszerző-pályám kezdete.

Ezeket mondta el ma este Kondor Ernő, az aradi Központi-szálló télikertjében, ahol mint primás az Almai Laci bandájával az aradi publikumnak bemutatkozott. Persze ezen a nótán kívül van még sok kompozíciója; közöttük több szövegre váró, de szöveg nélkül is rendkívül kifejező magyar dalszerzeménye, csárdása és hallgatója.

Persze, a legtöbben azt az elhatározást esdőlják benne, hogy az aradmegyei gazdag család fia, a volt kabaré-igazgató — primás tudott lenni. Aki muzsikálni hallja, tul esik ezen a csodálkozásán. Igazi érzéssel, lelket a nótába öntve játszik, nincs abban semmi a műkedvelőből s a vér-

beli cigány, aki hallja, megesküszik, hogy a Kondor Erő primásnak született. A mellett pedig az anyagi része se rossz ennek a dolognak. Nemcsak Budapesten kapott divatra szörnyű módon; a közel jövőre több heti szerződése van Londonba, a Hotel Savoy-ba, gazdag honoráriummal.

E mellett pedig nagy ambícióval fekszik a komponálásnak. Ha már primás lett — bár ez a pálya magában se lenézendő, — hát olyan akar lenni, mint a szegény Dankó Pista. Még büszkének is lehetnek rá az aradiak, akik ma este lelkesen tapsolták, s örültek neki.

A harmadik aradi gyorsvonat.

Sztankovics Miklós a májusi menetrendváltásról.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, április 1

Néhány héttel ezelőtt az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes üléséből fölterjesztést intézett Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez, az aradi, magyar államvasuti forgalmi viszonyok javítása érdekében. A kamara rámutatott arra, hogy Aradnak szüksége volna egy olyan gyorsvonatra, amely Budapestről délután indul és Aradra este 11 órakor érkezik. Azt is kérte a kamara, hogy Aradról még egy gyorsvonatot indítsanak Budapest felé.

Az aradi harmadik gyorsvonat indításáról ma beszélgetést folytatott Sztankovics Miklós aradi máv. üzletvezetővel az Aradi Közlöny munkatársa. Az üzletvezető érdekesen nyilatkozott az aradi üzletvezetőség területén tervezett vasuti építkezésekről és nagyszabású reformokról.

— Arra, hogy ebben az évben Arad új gyorsvonatot kapjon, sajnos, egyáltalán nincs kilátás. Nem tartom célszerűnek e kérdés bolygatását, mert az mostanában úgy se teljesíthető. A vasutnak nincs pénze erre. A személyvonatokra folyton ráfizet az állam s épen ezért vált szükségessé a szállítási díjainak fölemelése. De különben se lehet új vonatokat indítani, mert a budapesti indóházak nem képesek befogadni a vonatokat. A keleti pályaudvar olyan szűk, hogy már a mostani forgalmat se bírja el. Éppen ezért vált szükségessé néhány aradi és nagyváradai vonatok a nyugati pályaudvar felé irányítása. Május elsejétől fogva az a 604. számú gyorsvonat, amely Budapestről 7 óra 20 perckor indul Arad felé, a nyugati pályaudvartól fog indulni; s a 603. számú gyorsvonat, amely Aradról délután 4 óra 16 perckor indul, a nyugati oldalon érkezik meg. Ugyazintén az 501, 502, 503, 504. számú gyorsvonatok is a nyugatról indulnak és ugyanoda érkeznek meg. (Ezek nagyváradai és aradi vonatok).

— Valahol azt olvastam, hogy e vonatirányváltásokat a budapest-szolnoki kettősvágányu sín építése teszi szükségessé. Hát ez tévedés. A kettős sín építése néhány évet vesz igénybe és nincs összefüggése ezzel a vonatirányváltásnak. Ezenkívül nincs lényegesebb változás a májusi menetrendben. A budapesti pályaudvarok kibővítésével sokat foglalkoznak a

kereskedelmi miniszteriumban. Ez és a zsilvölgyi vonal teljes kiépítése most a legfőbb teendője a kereskedelmi kormányának. Az aradi üzletvezetőség területén levő zsilvölgyi rész kiépítésére *legalább 20—22 millió korona kell.* Ezt rövidesen keresztül is visszük, s ez által elérhetjük azt, hogy az ottani magyar szénbányákat jól kiaknázzhatjuk. Ez pedig a *külföldi szén teljes kiszorítását* vonja maga után, ami egyik legfőbb óhajunk.

Harmadik merénylet a temesvári katonai lőporraktár ellen.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 1.

Egy héten belül három ízben próbáltak közelférközni a temesvári katonai lőporraktárhoz. Két ízben rálóttek az őrtálló katonára, tegnap éjjel pedig kocsin egész csomó ember igyekezett megközelíteni a raktárt, szerencsére sikertelenül. A hatóságok által megindított nyomozásnak eddig nincs eredménye, ami meglehetősen nyugtalanító a közönségre nézve. A három kísérlet után tudjuk, hogy Temesvár körül *vakmerő, fegyveres emberek ólálkodnak*, akik mindenre készek, csak hogy árthassanak és ezek ellen nem tud tenni semmit sem a rendőrség, sem a csendőrség.

Az újabb támadásról itt számolunk be:

Híradással szolgáltunk arról a két rejtélyes támadásról, amelyet ismeretlen tettesek intéztek a közelmúlt napokban az aradi-úton levő katonai lövegraktár épülete és a buziási-úton levő harmadik számú lőporraktár előtt őrtálló katonai őrszem ellen.

Múlt szerdán — mint jelentettük — az aradi-úton levő lövegraktár egyik épülete előtt álló őr ellen történt a támadás, még pedig úgy, hogy valaki katonaruhában, katonasapkával a fején, kerékpáron közeledett az őrtálló katonára felé és arra rálótt. Az ügyvel kapcsolatosan akkor kalandos hírek terjedtek el a városban. Arról is tudnivaló egyesek, hogy a támadás célja a raktár esetleges felrobbantása volt. Hogy mi igaz ezekből a híresztelésekből és hogy ki volt a támadó, azt a legszélesebbkörű nyomozás dacára sem lehetett eddig kideríteni.

Ez a rejtélyes támadás vasárnap este megismétlődött. Ezúttal nem az aradi-úton lévő lövegraktár őre ellen, hanem a buziási-úton lévő harmadik számú lőporraktár előtt őrtálló katonára ellen követtek el merényletet. Valaki rálótt a katonára. Ez lekapta válláról fegyverét és kétszer elsütötte, anélkül azonban, hogy a golyók valakit találhattak volna. A lövéseket hallva, az őrségen lévő katonák kiszaladtak és átkutatták az egész környéket, de nem akadtak a merénylő nyomára.

Dacára annak, hogy a hadtestparancsnokság, a kétszer megismétlődött támadásra való tekintettel, az összes lőporraktáraknál megketőztette az őrséget és parancsot adott, hogy az őrszem hasonló esetekben azonnal használja fegyverét, tegnap éjjel fél tizenegy órakor a támadás megismétlődött és pedig ezúttal ismét a buziási-úton lévő harmadik számú lőporraktár előtt őrtálló katonára ellen. Az őrség parancsnokának rövid jelentése szerint *öt polgári ruhába öltözött egyén* intézett támadást a lőporraktár előtt posztoló őr ellen, akire kétszer rálóttek. A támadást azonban az őrség visszaverve, mire a támadók, akik kocsin jöttek, Giroda felé elmenekültek.

Egy másik jelentés szerint, éjjel fél tizenegy órakor, az Erzsébetváros felől kocsin, *nyolc-kilenc egyén érkezett a lőporraktár elé.* Mintegy ötven-hatvan lépésnyire a lőporraktártól megállott a kocsis, a rajtaülők leugrártak, mire az őr kétszer rájuk lőtt. Ekkor egy *jajkiáltást lehetett hallani.* Az ismeretlenek ismét fölugrártak a kocsira és Giroda felé elhajtottak. Az őrség egyrésze utánuk iramodott, de már nem tudták őket utólni.

Hajnalban az őrség átkutatta az egész

környéket, de nyomra nem tudtak akadni. Konstatálták, hogy a támadók könnyű, keskeny keréktaipu kocsin jöttek és vagy nyolc-kilenc lehettek, akik közül néhányan *boescort viseltek.*

HIREK.

„Vidám” katonaelet Boszniában.

Ahogy a félhivatalos látja.

*

A hetek, sőt hónapok óta Bosznia-Hercegovinában állomásozó magyar bakák életét bizonyára senkisésem nevezi „gyöngy-életnek”. A levitt ezredeknek visszaszállítása csak most fog megkezdődni, de a hadügyi vezetőség vigasztalóul most egy félhivatalos jelentést tétet közzé, amely így messziről nagyon vidámaknak tűnneti fel a Bosnyák-országba vitt katonáink napjait.

Ez a rózsaszínű félhivatalos jelentés, amelyet a *Magy. Tud.* közöl bécsi „katonai körökből”, a Bosznia-Hercegovinában állomásozó ezredek életéről többek közt ezeket mondja:

A legénység napi zsoldját a hadvezetőség a mostani helyzethez mérten napi *10 fillérrel* emelte fel, míg a határőri szolgálatban állók *12 fillér* külön járulékot kapnak, a portyázó csapatok legénysége pedig fejenként *1 koronával* kap többet. A hosszabb idő óta szolgáló altisztek *75 korona* havi zsoldkiegészítést kapnak, a tisztek pedig a rendes ugynevezett készenléti pótlékot kapják.

Az egész legénység „hadi ellátásban” részesül. Ez áll reggeliből, ebédből — *250 gr.* hus, *190 gr.* helyett, főzelék és *36 centiliter bor* — és vacsorából. Ezenkívül a legénység a nagyobb fizikai fáradságot igénylő szolgálat alatt naponként *250 gr.* húst és egy adag *rumos teát* kap. Ami a lakást illeti, mivel a kincstári barakok száma nem volt elegendő, magánházakat is vettek igénybe és fűthető szükségbarakokat állítottak fel.

A félhivatalos riport azzal végződik, hogy katonáink egészségügyi viszonyai „igen kedvezőek.”

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 2-án az időjárás: északon és nyugaton sok helyütt csapadék, később hűvösebb.

— **Péter Ferdinánd királyi herceg Budapesten.** Fővárosi tudósítónk jelenti: *Péter Ferdinánd* királyi herceg ma délelőtt szemlét tartott a 32. gyalogezred harmadik zászlóalja felett. A déli órákban a királyi herceg látogatást tett *Wekerle* Sándor miniszterelnöknél, azután *Fülepp* és *Bározy* polgármestereknél, hogy azoknál, mint a budapesti háziezred ujonnan kinevezett parancsnoka, bemutatkozzék. Természetes, hogy Péter Ferdinánd ezután állandóan budapesti lakos lesz.

— **A katonatisztek lakáspénze.** Bécsből táviratozzák: A közös hadügyminisztérium osztályfőnökének, *Hoffmann* Hugó altábornagynak legutóbbi budapesti tárgyalásai a tisztek lakáspénzére vonatkoztak. Már hosszabb ideje mozgalom indult meg, hogy a közös hadsereg és a két honvédség kötelékébe tartozó tisztek nyugalomba vonulásuk esetén is megkapják lakáspénzüket. A kérdés pénzügyi nehézségeire való tekintettel *önbiztosítást* vettek tervbe. Ez az akció, melyet a közös hadügyminiszter az őszi delegáció alkalmával is megemlített, most befejezéséhez közeledik.

— **Elhunyt hírlapíró.** A temesvári ujságírógárda egyik legöregebb harcosa: *Mayer* József meghalt. Harmine éven át szolgálta azt a tetszetelket ölt nehéz munkát, melyet hírlapíró hivatásnak neveznek. Nagytudású, fáradhatlan munkaerejű, kollegáit önzetlenül szerető hírlapíró volt.

— **Változások nagy állásokban.** A *Fővárosi Hírmondó* jelenti: Hiteles forrásból értesülünk a következőkről: Az a körülmény, hogy a Kuria elnöki állását mindezideig nem töltötték be, azzal magyarázható, hogy *Günther* Antal igazságügyminiszter nemsokára leszandékozik mondani s fönntartotta magának a Kuria elnöki állását. Utóda *Wlassics* Gyula, a közigazgatási-bíróság elnöke lesz, akinek a helyét viszont *Bernáth* Géza, a Kuria másodelnöke foglalja el. A Kuria új másodelnökéül *Vavrik* Béla kuriai tanácselnök van kiszemelve.

— **Elzárásra ítélt lelkész.** Kapiteanu János, marciházi görög-keleti lelkész, mint Nagyváradról táviratozzák, népgyűlést hívott össze, amelyen hevesen izgatott az állami iskola ellen. A megindított eljárás során a lelkész azzal védekezett, hogy őt az aradi színódus utasította erre. A miniszter most már a színódust vonta kérdőre, ahol azt a feleletet kapta, hogy nem tudták az új törvényt. A miniszter ezért rosszaságát fejezte ki. A szolgabíró a lelkészt két napi elzárásra, a gyűlést megengedő Papp Vazul bírót pedig hivatalvesztésre ítélte. Az ítéletet a miniszter jóváhagyta.

— **Arad az önálló bank mellett.** Ma délután a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlést tartott, mely a hidkölcson újabban kiállított szerződéseit jóváhagyta. Aztán vita nélkül határozattá emelte a közgyűlés *Reinhart* Gyula indítványát és kimondotta, hogy felir a képviselőházhoz az önálló bank felállítására érdekében és hasonló felirat küldésére kéri fel a társtörvényhatóságokat.

— **Hajóhalás.** *Szálinger* Emma április 1-én hajnali 2 órakor, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványait április hó 2-án d. u. 4 órakor fogják a Kápolna-utca 17/18. sz. a. házból a felső temetőben örök nyugalomra helyezni.

— **Új beosztás a rendőrségnél.** Megirtuk annak idején, hogy Varjassy Lajos polgármester a rendőrség memorandumát, amelyben a bünygyi osztály létszámszaporítását kérték, akként intézte el, hogy Bedő Árpád dr. községi bírót osztotta be a bünygyi osztályhoz. Bedő dr. azonban azt a prozoziciót tette, hogy inkább átveszi a kihágási bíróságot. Varjassy Lajos polgármester helyesnek találván a Bedő Árpád dr. megoldási tervét, intézkedett, hogy ebben az irányban történjenek meg a szükséges változások. Miután azonban a személy-változások az egész rendőrség beosztását felforgatták, csak most rendelhetette el a polgármester, hogy a hivatalok átadása és átvétele április 5-ére megtörténjen. Hétfőn veszi át Bedő Árpád dr. községi kiró a kihágási bíróságot, amely felhurcolkodik az emeletre, ahol jelenleg a községi bíróság van. Beretz Ferenc alkapitány, az eddigi kihágási bíró új ügyosztályt kap. A munkás-ügyeknek lesz a vezetője és a sajtóirodának a főnöke. A bünygyi osztályhoz Szepekovszky Teofil rendőrhadnagyot osztották be, aki ott már több évig működött és kiváló sikereket ért el. Szepekovszky mindenesetre kitűnő munkaerő, de kérdés, hogy a bünygyi osztálynál elégséges lesz-e egy új munkaerő? A mi véleményünk szerint még három-négy munkaerő is elkelne a bünygyi osztálynál. Az új beosztás folytán a rendőrhadnagyi hivatalokban is teljesen új rendszer lép életbe.

— **Asszony-fegyházor.** Most neveztek ki az első asszony fegyházorrt Magyarországon. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a budapesti gyűjtőfogház igazgatója *Fekete* Gáborné Szekeres Erzsébet fülöpszállási asszonyt fegyházorré nevezte ki.

— **Küzdelem az alkohol ellen.** Bak Sándor, az aradi munkásbiztosító pénztár ügyvezető-igazgatója április hó 4-én, vasárnap délután 3 órakor, az ipartestület tanácskozó termében (I. em.) a „jogfosztó alkohol” címen nyilvános előadást tart. Vendégeket szívesen lát az alkohol-ellenes „Kitartás” páholy.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Arad város törvényhatósági bizottsága április hó 8-ik napján d. u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart ezzel a tárgysorozattal: Haeffele János goebweileri gyáros kérvénye az Aradon létesítendő textil gyár részére szükséges 20 katasztrális hold városi földterületnek ingyen való átengedése iránt.

— **Csemegi és Günther.** Az *Ügyvédek Lapjának* szerkesztősége vasárnap bankettet adott a lap fennállásának huszonöt éves jubileuma alkalmából. Günther Antal igazságügyminiszter meleghangú levélben mentette ki elmaradását, ott volt azonban a két igazságügyi államtitkár, valamint a magyar jogászvilág színeje. Wolf Vilmos, a szerkesztő, fölköszöntötte a megjelent vendégeket s tószájában epizódokat mondott el a lap történetéből. Egyebek között fölemlítette a következő esetet:

Csemegi Károly, a híres jogász, a Kuria egyik tanácsának volt az elnöke. Ez a tanács szigorúságáról volt híres és az ügyvédek el is nevezték maguk között vészbiróság-nak. Günther Antalt, a ki akkor még egyszerű ügyvéd volt, mód fölött elkésztette Csemegi tanácsának tulságba vitt szigorúsága s az *Ügyvédek Lapjába* a szigorú tanács címmel cikkelyt, melyben komolyan és tárgyilagosan, de határozott hangon kikelt Csemegi tanácsának eljárása ellen. Alig olvasta el Csemegi a cikkelyt, azonnal fölkereste vele a Kuria elnökét és fegyelmi följelentést adott be Günther ellen. A Kuria elnöke a fegyelmi följelentést áttette az igazságügyminiszterhez, a hol azonban az ügy elaludt, mert az akták ma is a minisztérium irattárában hevernek.

— Günther Antal — fejezte be szavait Wolf Vilmos élénk derűs közepette — most igazságügyminiszter. Műdjában áll tehát, hogy lerázza az ellene tett fegyelmi följelentés aktáiról az évtizedes port és az ügyet mint illetékes fórum elintézte.

— **Kiderült gyilkosság.** Paksról jelentik: Fadd tolnamegyei községben március hó 10-én a falu lakosai közé tartozó egy férfi és négy asszony halva hozták haza Puskás József 56 éves gazdát Gerjenből, ahol egyik rokonánál lakodalomban volt. Mellén szurt seb tátongott, ruhája véres volt, kezében kést szorongatott. Mind az öten egybehangzóan vallották, hogy Puskás József az uton öngyilkosságot követett el és vallomásuk alapján az orvos megengedte a hulla eltemetését, ami másnap meg is történt. Tegnap azonban az egyik asszony beismerte a faddi csendőrörsön, hogy Puskás nem lett öngyilkos, hanem Berki József 44 éves parasztagazda, kinek kocsiján jött haza, ölte meg. Utközben ugyanis Berki és Puskás dühösen összeszólkoztak, utóbbi leugrott a kocsiról és kijelentette, hogy nem megy tovább együtt Berkivel. Berki utána ugrott és leszurta Puskást. Ezután leszurással fenyegette az asszonyokat, ha meg nem esküsznek neki, hogy azt fogják vallani, hogy Puskás maga ölte meg magát. Halálos félelmükben ezt meg is ígérték. E vallomás alapján a csendőrség a többi asszonyt is kihallgatta, akik most már egybehangzóan vallották be, hogy az eset tényleg így történt. A csendőrség azonnal jelentést tett a paksi járásbiróságnak, ahonnan Privácsy Károly vizsgálóbíró, Somogyi Zsigmond dr. járási főorvos és Stern Zsigmond dr. orvos szállt ki a helyszínére, ahol a 20 napos holttestet felbontották és megállapították, hogy a szurás oly közel van a vállhoz és oly erősen történt, hogy öngyilkosság egészen valószínűtlen. Az orvosok véleménye és az asszonyok vallomása alapján Berkit letartóztatták és a paksi járásbirósági börtönbe szállították. Berki azt mondja, annyira ittas volt, hogy semmire sem emlékszik. A vizsgálat folyik.

— **A zsinagógából.** A templomelőjáróság köztesztudomásra hozza, hogy a péntek esti istentisztelet további intézkedésig 6 órakor kezdődik.

— **Katonatiszt és pincér.** Kinos botrányról beszélnek most Berlin katonai társaságaiban. A napokban egy előkelő berlini vendéglőben katonatiszti banket volt. Egy hadnagy sapkáját a jelenlévők tréfából eldugták és sokáig hagyták keresni. A főpincér 3 koronát ígért annak a pincérnek, aki a sapkát megtalálja. Ezért a hadnagy megharagudott és egyszer arcon vágta a főpincért, aki viszont kétszer vágta képen a tisztet. A vendégek közbeléptek és végét szakították a verekedésnek. Az ügyet ma délután katonai becsületbiróság tárgyalta, amely békésen akarta elintézni az ügyet. Amikor a főpincér a tárgyaló terembe lépett, a hadnagy hátulról rávetette magát és megverte. A tisztet azonnal fölfüggesztették további szolgálataiból és megindították ellene az eljárást.

— **Baleset a gyakorlóterem.** Budapestről írják: Ma délelőtt a Fehér-ut és Kerepesi-ut sarkán lévő gyakorló-terem katonák gyakorlatoztak. Közben Lazi Károly 44. gyalogezredbeli őrzető véletlenül gyakorlóölténnyel Vajda József 22 éves közlegényre lőtt, akit a golyó a vállán sebzett meg. A mentők a 16. helyőrségi kórházba vitték.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — 1 üveg likör aroma Vojtek és Weisznál. 171

TÁRKASÁGOK.

*

(A fegyverhasználat.) Katonai társaságokban beszélnek ezt a történetet, amely élénken jellemzi a katonai paragrafus-fölfogást, mely még a magyar esendőrséget se kiméli meg.

Az eset elmondása előtt előre kell bocsátani azt, hogy a csendőrségnél minden olyan esetben, amikor valamelyik csendőr a fegyverét használja s emberéletben kárt tesz, szigorú vizsgálatot indít a honvédelmi bíróság, megtudni: jogos volt-e a fegyverhasználat.

Most pedig következik a történet. Arad mellett egy kisebb városban öngyilkosságot követett el egy csendőr. Golyót röpített a mellébe és meghalt. Az ügy megvizsgálásával egy fiatal zászlóst bíztak meg, aki az esetről fölött jegyzőkönyvet a hadbírósnak beterjesztette. Amikor hazajött, a hadnagya megkérdezte tőle:

— Miért küldte a jegyzőkönyvet a hadbíróshoz?

— Hogy megvizsgálják.

— Mi köze a hadbíróshoz egy öngyilkossághoz?

— Hát hogy megvizsgálja, vajon jogos volt-e a csendőr fegyverhasználat?

*

(A tüntetés hatása.) Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi parlamenti beszéde közben, amikor a bonyodalmak idejében Németország magatartásáról szólt s annak igazi őszinte barátságát és készségét kiemelte, egyszerre rokonszenves tüntetés keletkezett Németország mellett. A képviselők zajosan éljenek minden oldalon és sokan helyükről felemelkedve tapsoltak.

Amikor aztán az ülésnek vége volt és a folyosón szóba került a tüntetés, egy alkotmánypárti képviselő így fordult a függetlenségiékhöz:

— De most aztán meg kell ám változtatni azt a szólásmódot, amelyik így kezdődik: „Jaj, de bunent a német...”

*

(A szerencse-patkó.) A tavaszi levegő kicsalta az utcákra a közönséget. A késő délutáni órákban sűrű tömeg látható az Andrássy-téren. A korzón gyönyörű szép asszony haladt mély gondolatokba elmerülve, szemlesítve. Egyszerre csak felvillan a szép szempár, a hölgy hirtelen lehajol, valamit fölemel és gyorsan a ridiküljébe rejt. Meglátja egy fiatalember, aki nem is sejtette, mit és milyen kincset talál az irigylésre-

méltó szépség s a ficsurokat jellemző aroganciával szőlítja meg a fiatal hölgyet:

— Nagysád, azt a bizonyos talált tárgyat én vesztettem el.

— Maga? — kérdi meglepetve a hölgy. — Nem is tudtam.

Erre kiveszi a ridikülből a talált tárgyat. Egy patkó volt, amit találni tudvalevőleg szerencsét jelent. Átadta a meglepett ifjunak és így szólt:

— Tessék, itt van, de máskor jobban szögeztesse a patájára.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A házmaster gyilkosa.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti esküdtbírószak ma hozott ítéletet Weber Artur orvostanhallgató bűnügyében, akit a vádtanács Stadler József házmaster megölése miatt helyezett vád alá. A tárgyaláson a vádlott előadta, hogy a házmaster minden ok nélkül belekötött s ezért tettét jogos önvédelemből követte el. A bíróság a vádlottat felmentette. A perköltseget a kincstár viseli.

§ **A galíciai kormányzó meggyilkolása.** Lembergből jelentik: Potocky gróf galíciai kormányzó gyilkosa, Sieinszky ma állott a törvényszék előtt. A tárgyalást rutén és lengyel nyelven vezetik. Lewicki dr. védő perrendtartási okokból tiltakozik a tárgyalásnak a jelen esküdtbírószaki ülészakban történt kitűzése ellen és indítványozza a tárgyalás elnapolását. E javaslat elutasítása esetére semmisségi panaszt jelent be. A vádlott beleegyezését adja a javaslatához. Pieracki ügyész az elnapolási indítvány ellen van. Hosszabb tanácskozás után a bíróság elhatározta, hogy helyt ad a védelem kérelmének, miután a legfelsőbb törvényszék elutasító döntésének kézbesítése óta, amely döntés egy másik esküdtbírószak delegálására vonatkozott, a tárgyalás kitűzéséig 8 napi időköz még nem telt el.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 2.

Amerika I-el magasabb. Kibálat korlátolt, vételkedv megfelelő. 8 ezer métermázsa 20—30 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.—14.01	13.97—13.98
Tengeri májusra ...	7.60—7.61	7.58—7.59
Rozs áprilisra ...	10.05—10.06	10.10—10.11
Buza májusra ...	13.70—3.71	13.75—13.76
Zab áprilisra ...	8.75—8.76	8.85—8.86
Buza 1909 októberre ...	11.20—11.21	11.20—11.21
Rozs októberre ...	9.18—9.19	9.20—9.21

Zárul 5 órakor.

Magyar hitelrészvény 734.25

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 1. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 142—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 143—143 fillérig.

Szertiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feüli súlyban — fillérig: közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig: könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Szállítási szám: Március hó 29. napján volt készlet 2.020 darab, március 30. napján felfújtatott 23. darab, március 30. napján elszállított 196 darab, március 31. napjára maradt készletben 23.056 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata: nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

— Április 1. —

Fehér Kereszt szálloda. Wittenberger Marcel fakereskedő Belényes. — Pick Lajos utazó Budapest. — Molnár Miksa utazó Temesvár. — Braun Adolf utazó Bécs. — Bruck Miksa utazó Budapest. — Szabó Ernő utazó Budapest. — Engelman Áron utazó Budapest. — Kakujai Iván utazó Budapest. — Tripou János birtokos Ágris. — Marinkovics Mihály jegyző Ágris. — Gallowszky Lajos hivatalnok Debrecen. — Kudla József utazó Olmütz. — Balla Dezső utazó Budapest. — Hradetzki Lipót utazó Bécs. — Rosser Mihály téglagyáros Perjámos. — Reisz József butorgyáros Békéscsaba. — Elek Gyula utazó Budapest.

Központi szálloda. Purgér Mihály utazó Budapest. — Murk Lajos utazó Budapest. — Biesz Béla földbirtokos Szinnerszeg. — Löwbeer Adolf utazó Budapest. — Deckner Marcel utazó Budapest. — Sor Zsigmond utazó Budapest. — Böszörményi Andor hadapród Nagyvárad. — Braun Jakab utazó Budapest. — Katona Dezső utazó Budapest. — Csák Zoltán orvostanhallgató Kiskunfélegyháza. — Iszecz Henrik hivatalnok Budapest. — Szigethy Irén színésznő Világos. — Hofner Ferenc utazó Bécs. — Keszter Armin utazó Budapest.

Vass szálloda. Reisz Ignác utazó Budapest. — Strausz Samu kereskedő Makó. — Suhajda Antal jegyző Cserméc. — Rozen Gyula lókereskedő Nagylak. — Frank Rozsó utazó Budapest. — Dembitz Rezső utazó Budapest. — Nagy Imre hadapród Győr. — Fereny József utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Pollák Mór kereskedő Világos. — Bienáth Béla kereskedő Temesvár. — Herman Miksa pincér Paks. — Siegmund Hugó utazó Budapest. — Gerda Aurél körjegyző Kiszető. — Turán Géza dr. orvos-sebész Budapest. — Klein József kereskedő Petrozsény. — Kripp Dénes bérő Nagy-Szolnok. — Fracita János földbirtokos Ágris. — Braun Mór utazó Budapest. — Bogár Vazul tanító Belótin.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi április hó 2-án:

A) bérlet. A) bérlet.

Gál Gyula vendégfelleptével:

N ó r a.

Színmű 3 felvonásba. Irta: Ibsen Henrik. Fordította: Reviczky Gyula.

S Z E M É L Y E K:

Melmer Róbert	Gál Gyula	Ö. v. Lindenné Follinsné E.
Nóra, neje	Kápolnai J.	Günther Várnay Jenő.
Rank, orvos	Ditrői Mór.	Bérszolgá Ajtay Ödön.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Szenzációs új műsor.

Műsor: 1909 április hó 2-án, péntek:

1. Szerelmi pilulák. Bohózat. — 2. A sportkedvelő bojár. Természet után. — 3. Bucsu a legénylélettől. Bohózat. — 4. A törökök otthon. Természet után.

Tíz perc szünet.

5. A rossz példa. Életkép. — 6. Aranykeresők. Látványosság. — 7. A barátos bérő. Bohózat.

8. A meudoni mészáros.

Dráma. Irta: Jules Marny.

Személyek: Az anya Tessandier asszony, a Comedie Français tagja. Armand a fia; Varenne, a Rejane színház tagja. Clarisse, Armand menyasszonya; Barot k. a., az Athenée színház tagja.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bárkikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.* Szőlőoltvány.

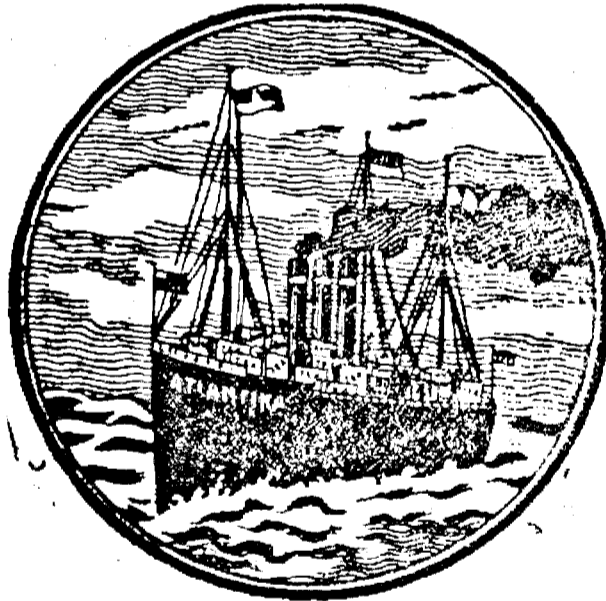
Fajtiszta ripária portalis alanyra oltott I-ső rendű dus gyökerzetű bor és esemege fajú szőlőoltvány ezrenként

180 és 200 korona ár mellett
eladó

Aradi és Csanádi Egyesült
vasutak igazgatósága
szőlőtelepe
1326
Borosjenő.

Husvétli levelező-lap nagy választékban.

Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA
kávé, tea, rum speciális üzletben
kapható

fűszer és illatszertől mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA
Kávé és tea behozatal
Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Fényképezési cikkek.

Bármily gyármányu
fényképező gépeket

előnyös részletekért.

Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és ajándékok rendkívüli előny árban.

Bloch H.

papirkereskedése és könyvnyomdája.

Fényképezési cikkek
gyári raktára.

Telefon 126 sz

600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen.

Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és ajándékok ismeretése lesz mellékelve.

Városi és megyei telefon 250. sz.

Költözők
figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszállító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpított 6, 8, és 10 méter hosszúságú zárt butorszállító kocsival. 1305

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA
butorszállító
Arad, Petőfi-utca 4. sz.

Telephon 422.

Új asztalos műhely Aradon.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni. Számos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgart előkelő műhelyekben tapasztalatokat szerezni. Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő követelményeket elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butorasztalos 691

Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

Egy tanuló felvétetik.

Köszvény, reuma és vesekőbajokban

szervenőknek hálaiból készséggel teljesen ingyen közlöm, hogy azon hajamban javulást és nehéz bajomban gyógyulást találtam.

Fri. C. Nusszer, Nagyszombat I.
St. János-utca 295. 5063

Már csak néhány napig tart

a hatóságilag engedélyezett

Végeledás!

Singer Sándor

divatüzletében.

Rendkívüli olcsó árban szerezhethők be

Női ruhakelmék és Blouskelmék

Vászon, chiffon és fehérneműk

Szines és fehér ruha vásznak

Delén, jól mosható krettonok

Szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Napernyők, szines és fekete, mesés
olcsó árban, míg a készlet tart.

Singer Sándor

Arad, Andrásy-tér 16.

Van szerencsém az igen t. közönséget értesíteni, hogy
Aradon, Lázár Vilmos és Zrínyi-utca sarkán levő modern hentes áru üzletemben

husvétii sonkákat

legjutányosabb ár mellett kiszolgálók.

Husárainm következók:

Marhabus eleje ... 48 kr.
Leveshus ... 56 "
Pecsenye hus ... 60 "
Gulyás hus ... 52 "

Sertés husok:
Szelet ... 72 kr.
Karmnadli ... 80 "
Máj zsír ... 72 "

Növendék marhabus:
Eleje ... 48 kr.
Hátulla ... 56 "
Gulyás ... 40 "

Fiatal borjúhus:
Eleje ... 60 kr.
Szelet ... 70 "

Kitünő tisztelettel

1251

Csokány Ernő.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a 1222

tavaszi idényre

rendelt legujabb divatu angol, francia és hazai szövetek megérkeztek.

Készpénzfizetés mellett a legujabb divat szerint és a legjutányosabb árak mellett elvállalok mindennemü

férfi ruhákat készítésre.

Ezen körülményre különösen felhivom eddigi tisztelt vevőimnek, valamint a nagyérdemü közönségnek becses figyelmét.

Elsőrendü szabászat.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Inokai TÓTH LAJOS,

uri szabó

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 25. SZ. (Neuman-palota.)

Legujabb tavaszi ujdonságok

női divat costümök

női divat felöltők

ottomán kabátok

igen nagy választékban

RADÓ GYULA

női felöltő áruháza

1224

ARAD, a Minorita-templommal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.**Kiadó lakás**

Május 1-étől Karolina utca 3. első emeletén 4 szoba, alkoven, erkély fűdő és cselédszoba mellékhelyiségekkel. 1340

Egy bizományi

gazdasági gépraktár igen előnyös feltételek mellett kis tőkével azonnal átadó. Ajánlatok kiadóhivatalba keretnek. 1341

Házmester!

Nős, ki a vízvezetékhez is ért s foglalkozásánál fogva nagyrészt otthon tartózkodik, felvételre kerestetik. Bővebbet Dengl Lajos urnál Boros Béni-tér 15. sz. 1339

Ó-Szt.-Annán

1 ház melyben 42 év óta fenálló szatócsüzet van trafik és korlátlan italmérséssel egybekötve halálózás miatt eladó. Ozv. Schwartz Márkné Ó Szt. Anna. 1337

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron úgy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Eladó magánlak

6 szoba, fűdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 1198

Egy jóforgalmu szatócsüzet

dohánytőzsdével, korlátlan italmérséssel, nagy szőlőskerttel, kényelmes lakással, üzletváltóztatás miatt haszonbérbe azonnal kiadó. Bővebb értesítést Pless Sámuelnél Síkula, u. p. Borosjenő. 1312

כשר

Musvéri veres és fehér bor, valamint szilvórium legolcsóbban kapható Farkas Abraham-nál Arad. Lázár Vilmos-utca 1-2. 1316

Kifutó fiu fizetéssel

felvétetik Ingusz I. és fia könyvkereskedésében. Ugyanott egy 4 kerekű kézi kocsi megvételre kerestetik. 137

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Magányos

inte ligens házaspár 2 szobás lakást keres május 1-sejére. Ajánlatokat „Pontos fizető” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek.

Vásárolok mindennemű szarvas- és őz-**agancsokat**

kisebb és nagyobb mennyiségben. Ajánlatokat a „Pannonia” szállodába R. Hoyer címre kérek. Személyesen értekezni minden nap délelőtt 11-től délután 5 óráig lehet. Csak pár napig!

1462—1909. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Reisinger Ferenc ügyvéd végrehajthatónak és a csatlakozó Viktória takaré- és hitelintézet r. t., Szodom Florica, Biris Mitru, Hurbán Jakab és a kir. kincstár végrehajthatónak Herló Juon pankotai lakos végrehajtható szervenő elleni 60, 100, 220 kor., 5500 kor., 190 kor., 293 korona 80 fill., 230 kor., 30 kor., 40 kor. 90 fill. és 30 kor. és 50 korona tőke és járuléka iránti végrehajthatási ügyében az árverést elrendelte, az aradi kir. törvényszék, illetve a világi kir. járásbíró, Pankota községben fekvő és a pankotai 350. sz. tjkvben A. I. 5. sor 360/b. hrsz. 4. a/1., 4. a/2. és 4. A/3. ó. i. sz. házak és beltelkekre 1578 kor. és az A/6. hrsz. kertre 168 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi áprilisi hó 22-ik napján d. e. 9 órakor Pankota községben nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni, árverési vevő tartozik a bánatpénzt nyomban a vételár 10%-ig kiegészíteni. Világos, 1909. évimárcius hó 5. A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Povolni,
kir. járásbíró.

1338

Szővet, barchet, flannel

és mindenféle téli árak remek választékban
Hoffmann Sandor

Arad, Színház-épület.
Videkre mintákat készséggel küldök.

Hentesek, mészárosok, vendéglősök figyelmébe!

Ajánlom kipróbált szerkezetű, szabadalmazott

jégszekrény

raktáromat.

Tervezek és készítek mérkimérés szekrényeket az énsav- és légnymással.

Husserl Manó

Jégszekrénygyár 1141

Arad, Szt.-Pál-utca II. sz.

Permetező javítások elfogadhatnák

M. kir. szabadalmazott:

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáron.

A szivattyu hengerből a bor utoléréséig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyo szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységű csavarok és a legjobb minőségű betül

gummirozt kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendők és szivattyu készítő.

Arad, Rácz-utca 27

**TÜKÖRFÉNYES
PARKETTET**

= nyerünk =

Vojtek és Weisz

parket viasza
használatától.

1 doboz 90 fillér.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Cím: 5972

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.